SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (drugi razširjeni senat)
z dne 15. junija 2005*

V zadevi T-17/02,

Fred Olsen, SA, s sedežem v Santa Cruz de Tenerife (Španija), ki jo zastopata R. Marín Correa in F. Marín Riaño, odvetnika,

tožeča stranka,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki jo zastopa J. Buendía Sierra, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka,

* Jezik postopka: španščina.

ob intervenciji

Kraljevine Španije, ki jo zastopa N. Díaz Abad, abogado del Estado, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

intervenientka,

zaradi predloga za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije z dne 25. julija 2001 o državni pomoči NN 48/2001 – Španija – Pomoč pomorski družbi Trasmediterránea (UL 2002, C 96, str. 4),

SODIŠČE PRVE STOPNJE EVROPSKIH SKUPNOSTI (drugi razširjeni senat),

v sestavi J. Pirrung, predsednik, A. W. H. Meij, N. J. Forwood, sodnika, I. Pelikánová, sodnica, in S. S. Papasavvas, sodnik,

sodni tajnik: J. Palacio González, glavni administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 13. julija 2004

izreka naslednjo

Sodbo

Pravni okvir

I – *Določbe prava Skupnosti*

A – *Uredba (EGS) št. 3577/92*

1 V členu 2(4) Uredbe Sveta (EGS) št. 3577/92 z dne 7. decembra 1992 o uporabi načela prostega pretoka storitev v pomorskem prometu med državami članicami (pomorska kabotaža) (UL L 364, str. 7) so obveznosti gospodarske javne službe opredeljene kot obveznosti, ki jih ladjar Skupnosti ne bi prevzel ali jih ne bi prevzel v enaki meri ali ob enakih pogojih, če bi upošteval svoje trgovinske interese.

2 V členu 4 Uredbe št. 3577/92 je določeno, da kadar koli država članica sklene pogodbo o gospodarski javni službi ali naloži obveznosti gospodarske javne službe, to stori na nediskriminatorni podlagi za vse ladjarje Skupnosti. Poleg tega se države članice omejijo na zahteve glede pristanišč, rednosti, neprekinjenosti, pogostosti,

zmogljivosti zagotavljanja prevozov, prevoznih tarif in številčnega stanja posadke. Kjer je to primerno, morajo imeti vsi ladjarji Skupnosti na voljo nadomestilo za obveznosti gospodarske javne službe.

3 V členu 6(2) Uredbe št. 3577/92 je zlasti določeno, da je kabotaža, ki velja za arhipelag Kanarskih otokov, začasno izvzeta iz izvajanja Uredbe št. 3577/92 do 1. januarja 1999.

B – *Uredba (EGS) št. 659/1999*

4 Člen 4(3) Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [88] ES (UL L 83, str. 1) določa, da „[č]e Komisija po predhodni preučitvi ugotovi, da ni dvomov o združljivosti prijavljenega ukrepa s skupnim trgom, kolikor sodi na področje uporabe člena [87](1) [ES], potem odloči, da je ukrep združljiv s skupnim trgom".

5 V skladu s členom 26(1) Uredbe št. 659/1999:

„Komisija objavi v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* povzetek odločb, sprejetih na podlagi člena 4(2) in (3) [...] Povzetek navaja, da je izvod odločb mogoče dobiti v izvirnem jeziku ali jezikih."

C – *Smernice Skupnosti o državni pomoči za pomorski promet*

6 V točki 9 Smernic Skupnosti o državni pomoči za pomorski promet (UL 1997, C 205, str. 5) so določeni pogoji in postopki, na podlagi katerih nadomestilo izgub iz poslovanja, ki izhajajo neposredno iz izpolnjevanja nekaterih obveznosti gospodarske javne službe, ne pomeni državne pomoči v smislu člena 87(1) ES. Vendar pa je v tej točki določeno, da „so lahko upravičena odstopanja [od teh pogojev in postopkov], na primer pri otoški kabotaži, ki vključuje redne trajektne linije". V tej točki pa je tudi navedeno, da je treba v takih primerih ukrepe priglasiti in da jih Komisija presodi na podlagi splošnih pravil o državni pomoči.

D – *Sporočilo o storitvah splošnega gospodarskega interesa v Evropi*

7 Točka 14 Sporočila Komisije o storitvah splošnega interesa v Evropi (UL 2001, C 17, str. 4) določa:

„Storitve splošnega gospodarskega interesa se razlikujejo od običajnih storitev, ker organi oblasti menijo, da jih je treba opravljati, tudi če za njih ni zadostne tržne spodbude [...] [Č]e organi oblasti menijo, da so nekatere storitve v splošnem interesu in da jih tržne sile ne morejo uspešno zadovoljiti, lahko določijo zagotovitev določenega števila posebnih storitev za zadovoljitev teh potreb v obliki obveznosti zagotavljanja storitev splošnega interesa."

8 Točka 22 Sporočila Komisije o storitvah splošnega interesa v Evropi določa:

„Pravica držav članic pri opredelitvi [storitev splošnega gospodarskega interesa] pomeni predvsem njihovo pristojnost pri opredelitvi, kaj štejejo za [take] storitve [...] na osnovi posebnih značilnosti dejavnosti. Takšno opredeljevanje je podvrženo le nadzoru nad očitnimi napakami. Države članice lahko odobrijo posebne ali izključne pravice, ki jih podjetja, zadolžena za izvajanje teh storitev, nujno potrebujejo, lahko s predpisi urejajo njihove dejavnosti in jih, če je to primerno, financirajo [...] Ali je storitev treba šteti za storitev splošnega interesa in kako jih izvajati, sta vprašanji, o katerih se odloča predvsem na lokalni ravni. Vloga Komisije je zagotovitev skladnosti uporabljenih sredstev z zakonodajo Skupnosti. Vendar je treba v vsakem primeru za uporabo izjeme iz člena 86(2) [ES] jasno opredeliti poslanstvo javne storitve in jo poveriti z aktom organa oblasti (vključujoč pogodbe) [...] Ta obveznost je nujna za zagotovitev pravne varnosti in preglednosti za državljane ter nepogrešljiva za Komisijo pri ocenjevanju sorazmernosti."

II – *Določbe španskega prava*

A – *Kraljevi odlok št. 1876/78*

9 V členu 1 odloka Real Decreto št. 1876/78 z dne 8. julija 1978 o določitvi sistema opravljanja storitev pomorskih povezav nacionalnega interesa (BOE št. 1876/78 z dne 10. avgusta 1978, str. 18761, v nadaljevanju: kraljevi odlok št. 1876/78) je španski minister za promet in komunikacije pooblaščen, da z družbo Trasmediterránea, SA (v nadaljevanju: Trasmediterránea) sklene pogodbo, s katero bodo urejene storitve pomorskih povezav nacionalnega interesa.

10 V skladu s členom 2 kraljevega odloka št. 1876/78 mora biti pogodba vsekakor v skladu s temeljnimi načeli specifikacij, priloženih navedenemu odloku (v nadaljevanju: specifikacije).

11 Glede na temeljno načelo št. 5 specifikacij mora vsako spremembo storitev, na katere se nanaša pogodba, odobriti pogodbena uprava.

12 V temeljnem načelu št. 25 specifikacij je določen računovodski mehanizem, imenovan „državni račun", ki omogoča določitev prispevkov iz javnih sredstev, potrebnih za zagotovitev gospodarskega in finančnega ravnotežja pogodbe. Ti prispevki se vknjižijo na državni račun, ki ga sestavljata razdelek „poslovanje" in razdelek „naložbe". Vsak od teh razdelkov ima podrazdelek „prihodki" in podrazdelek „odhodki", ta pa sta nato razdeljena na različne postavke.

13 Tako v skladu s temeljnim načelom št. 25, A, (a), specifikacij prihodki razdelka „poslovanje" državnega računa vključujejo zlasti naslednje:

„1. dohodke iz prometa – družba se financira predvsem iz tarif, ki jih plačujejo uporabniki storitev. [Pogodbena uprava] določi na podlagi tržnih meril tarife, ki jih je treba zaračunati [...] za [storitve, zagotovljene na] linijah, ki so navedene v programu opravljanja prevozov;

[...]

3. prispevke države (poslovanje) – kot prihodki za zaprtje državnega računa se štejejo zneski, ki jih plača država v obliki subvencije, dodeljene za vsako poslovno leto za izravnavo postavke A) tega računa, in ki morajo biti prikazani v splošnem državnem proračunu."

14 V skladu s temeljnim načelom št. 25, A, (b), specifikacij odhodki razdelka „poslovanje" državnega računa vključujejo zlasti naslednje:

„1. izdatke, povezane s prometom in uporabo plovil, ki pripadajo družbi, ter izdatke v zvezi z najemom plovil v skladu z odobrenimi pogodbami, skupaj z izdatki za ohranitev prej odobrenih socialnih pravic;

[...]

5. splošne upravne stroške, ki izhajajo iz opravljanja storitev pomorskih povezav nacionalnega interesa, skupaj s stroški ohranitve prej priznanih socialnih pravic;

[...]

7. plačilo za družbo – družba ima za izpolnjevanje obveznosti iz te pogodbe na razpolago ustrezna sredstva in potrebne premije za izvedbo nujnega tehničnega prestrukturiranja poslovanja in za doseganje ekonomske sposobnosti preživetja, potrebne za zagotovitev ustreznega opravljanja storitev. Zato plačilo za družbo

sestavlja odstotek prihodkov, ki vključujejo dohodke iz opravljanja storitev prevoza in gostinstva, pri čemer se ta odstotek vsako leto določi na podlagi razmerja med prispevki države za poslovanje na eni strani in na drugi strani skupnimi odhodki za poslovanje po odštetju samega plačila.

Odstotki, ki se uporabijo, [so obratno sorazmerni z navedenim razmerjem]."

15 V skladu s temeljnim načelom št. 25, B, (a), specifikacij prihodke razdelka „naložbe" državnega računa sestavljajo prispevki države. V skladu s to določbo se „kot prihodki za zaprtje državnega računa štejejo zneski, ki jih plača država v obliki subvencije, dodeljene za vsako poslovno leto za izravnavo [razdelka ‚naložbe'] tega računa, in ki morajo biti prikazani v splošnem državnem proračunu".

16 V temeljnem načelu št. 26 specifikacij je določeno:

„Znesek prispevkov države se plača v štirih četrtletnih obrokih pred začetkom vsakega četrtletja, čemur sledi poravnava obresti ob saldiranju računa. Če se ob zaprtju državnega računa za določeno poslovno leto pojavi presežek [...], ta presežek ostane na razpolago družbi in se vknjiži kot prihodek na računu za naslednje poslovno leto [...] Če se nasprotno ob tem zaprtju pojavi primanjkljaj, država družbi izplača nadomestilo v znesku navedenega primanjkljaja v breme splošnega državnega proračuna za naslednje poslovno leto."

17 V temeljnem načelu št. 28 specifikacij je določeno, da družba vsaka štiri leta izdela naložbeni načrt, v katerem določi zlasti cilje na področju kadrovske politike. Ta načrt se predloži vladi v odobritev.

B – *Kraljevi odlok št. 1466/1997*

18 V odloku Real Decreto št. 1466/1997 z dne 19. septembra 1997 (BOE z dne 20. septembra 1997, str. 27712, v nadaljevanju: kraljevi odlok št. 1466/1997) je določen pravni okvir za redne linije pomorske kabotaže javnega interesa v Španiji, razen za redne linije pomorske kabotaže med otoki kanarskega arhipelaga, ki spadajo pod izključno pristojnost Avtonomne skupnosti Kanarski otoki.

C – *Odlok št. 113/1998*

19 V odloku št. 113/1998 Consejería de Turismo y Transportes de la Comunidad Autónoma de Canarias (sveta za turizem in promet Avtonomne skupnosti Kanarski otoki) z dne 23. julija 1998 so določene obveznosti gospodarske javne službe na rednih linijah otoške pomorske kabotaže Avtonomne skupnosti Kanarski otoki (Boletín Oficial de Canarias z dne 29. julija 1998, str. 8477, v nadaljevanju: odlok št. 113/1998).

20 V prilogi k odloku št. 113/1998 je predvidenih pet pomorskih linij, opredeljene pa so tudi povezave, ki jih je treba zagotoviti med različnimi otoki, pogostost, rednost,

tehnične značilnosti uporabljenih plovil in najvišje tarife, ki se lahko zaračunajo. Zadevne linije so:

— linija 1: Santa Cruz de Tenerife–Las Palmas de Gran Canaria z Morro Jable in obratno;

— linija 2: Valle Gran Rey–Playa Santiago–San Sebastián Gomera–Los Cristianos in obratno;

— linija 3: Los Cristianos–San Sebastián Gomera–Valverde–Santa Cruz de La Palma in obratno;

— linija 4: Santa Cruz de Tenerife–Las Palmas de Gran Canaria–Puerto del Rosario–Arrecife in obratno;

— linija 5: Santa Cruz de Tenerife–Santa Cruz de La Palma in obratno.

Dejansko stanje

I – *Pogodba iz leta 1978*

21 Španska država in Trasmediterránea sta z overjenim aktom z dne 4. septembra 1978 sklenili pogodbo, ki ureja upravljanje in opravljanje storitev pomorskih povezav nacionalnega interesa za obdobje 20 let, ki se začne 1. januarja 1978 (v nadaljevanju: pogodba iz leta 1978), v skladu s kraljevim odlokom št. 1876/78 in specifikacijami,

priloženimi k temu odloku. Na podlagi te pogodbe Trasmediterránea začasno opravlja zadevne javne storitve v imenu države pod okriljem in nadzorom pogodbene uprave.

22 Pogodbo iz leta 1978, ki jo je bilo mogoče tiho podaljšati za dve leti, je pogodbena uprava odpovedala 19. maja 1995. Ta pogodba je prenehala veljati 31. decembra 1997.

23 Španski organi so likvidirali pogodbo iz leta 1978 in na podlagi zakona št. 4/2001 z dne 24. aprila 2001 (BOE z dne 25. aprila 2001, str. 15021) dodelili izredno izplačilo v višini 15.560.625.000 španskih pezet (ESP) (ali 93.521.239,77 EUR) za nadomestilo primanjkljaja, izhajajočega iz opravljanja storitev pomorskih povezav splošnega interesa, v poslovnem letu 1997 (v nadaljevanju: subvencija za leto 1997) ter dokončno poravnavo pravic in obveznosti, povezanih s pogodbo (v nadaljevanju: subvencija za poravnavo).

24 S subvencijo za leto 1997 in subvencijo za poravnavo se nadomestijo zlasti izdatki, povezani s tremi načrti prestrukturiranja osebja družbe Trasmediterránea.

25 Tako se s subvencijo za leto 1997 nadomesti zlasti izdatek v višini 2,201 milijarde ESP (ali 13.228.276,42 EUR), ki bremeni razdelek „poslovanje" državnega računa v poslovnem letu 1997 zaradi načrtov prestrukturiranja za obdobji 1990–1994 in 1995–1997. Obremenitev z izdatki, povezanimi z načrtom prestrukturiranja za obdobje 1990–1994, izhaja iz časovne porazdelitve teh izdatkov na več poslovnih let, kot jo je odobril intervención general de la administración del Estado (splošni državni inšpektorat, v nadaljevanju: IGAE). Obremenitev državnega računa za

poslovno leto 1997 z izdatki, povezanimi z načrtom prestrukturiranja za obdobje 1995–1997, ki je ni odobril IGAE, izhaja iz izrecnega dovoljenja pogodbene uprave, v skladu s katerim ta načrt prestrukturiranja zmanjša letni prispevek države v okviru razdelka „poslovanje" državnega računa.

26 S subvencijo za poravnavo se nadomestijo zlasti izdatki, povezani z načrtom prestrukturiranja za obdobje 1996–1997, in to v znesku 2,624 milijarde ESP (ali 15.770.557,62 EUR). S tem zneskom je bil obremenjen razdelek „poslovanje" državnega računa ob poravnavi na podlagi dveh odločb pogodbene uprave z dne 26. oktobra 1998 in dne 25. februarja 1999.

II – *Pritožbe tožeče stranke in predlog za primerne ukrepe v zvezi s pogodbo iz leta 1978*

27 Tožeča stranka je pomorska družba španskega prava in zagotavlja pomorske povezave med otoki kanarskega arhipelaga, pri tem pa konkurira družbi Trasmediterránea. Pri Komisiji je vložila več pritožb zoper pogodbo iz leta 1978. Komisija je na podlagi teh pritožb uvedla postopek za preučitev te pogodbe.

28 Komisija je v tem postopku na španske organe 3. decembra 1997 naslovila dopis. V njem je navedla, da bi lahko plačila za izravnavo letnega primanjkljaja iz poslovanja v breme splošnega državnega proračuna pomenila državno pomoč. Pojasnila je, da se ne zdi, da bi bili v tem primeru izpolnjeni pogoji, na podlagi katerih je mogoče, da se nadomestilo, dodeljeno zaradi primanjkljaja iz poslovanja, neposredno povezanega z izpolnjevanjem obveznosti gospodarske javne službe, ne opredeli kot državna pomoč.

29 Nato je trdila, da taka pomoč tudi ne more spadati med izjeme iz člena 92(2) in (3) Pogodbe ES (po spremembi postal člen 87(2) in (3) ES).

30 Nazadnje je navedla, da „se izjema, določena v členu 90(2) Pogodbe ES (postal člen 86(2) ES), ne uporablja, ker zadevne storitve niso storitve splošnega gospodarskega interesa, saj obstajajo druga podjetja, ki so konkurenca [družbi Trasmediterránea] na nekaterih ali vseh povezavah". Dodala je, da „uporaba pravil o državni pomoči pravno in dejansko ne preprečuje opravljanja zadevnih storitev, ker je v skladu s pravili o javni pomoči potreben javni razpis".

31 Zato je Komisija v skladu s členom 93(1) Pogodbe ES (postal člen 88(1) ES) pozvala španske organe, naj sprejmejo primerne ukrepe za prilagoditev ureditve pogodbe iz leta 1978 zakonodaji Skupnosti in zlasti pravilom v zvezi s pogodbami o opravljanju javnih storitev (v nadaljevanju: predlog za primerne ukrepe).

32 Španski organi so v odgovor na predlog za primerne ukrepe Komisiji poslali dopis z dne 21. januarja 1998, v katerem so v bistvu navedli, da so z družbo Trasmediterránea sklenili novo pogodbo po koncu postopka javnega razpisa na podlagi kraljevega odloka št. 1466/1997 (v nadaljevanju: pogodba iz leta 1998). Pojasnili so tudi, da je treba pogodbo iz leta 1998 in tudi pojasnila, ki jih je prejela Komisija v zvezi s kraljevim odlokom št. 1466/1997, šteti za primerne ukrepe.

33 Pogodba iz leta 1998 ne obsega storitev pomorskih povezav med otoki kanarskega arhipelaga, ki spadajo pod izključno pristojnost organov Avtonomne skupnosti Kanarski otoki.

III – *Začasna ureditev za linije med otoki kanarskega arhipelaga*

34 Trasmediterránea je z dopisom z dne 18. decembra 1997 zaprosila vlado Kanarskih otokov za dovoljenje, da od prvega četrtletja leta 1998 opravlja povezave med otoki, ki jih je zagotavljala do 31. decembra 1997 na podlagi pogodbe iz leta 1978.

35 Kanarski organi so z odločbo z istega dne družbi Trasmediterránea odobrili začasno dovoljenje za opravljanje povezav med otoki kanarskega arhipelaga, ki jih je zagotavljala na podlagi pogodbe iz leta 1978. V tej odločbi je bilo navedeno, da bo lahko morebitni primanjkljaj iz opravljanja teh storitev pokrit, ko bodo potrebna sredstva prenesena v ta namen iz splošnega državnega proračuna na vlado Kanarskih otokov. To začasno dovoljenje je bilo zaporedoma podaljšano z odločbami z dne 30. marca 1998, 11. junija 1998 in 9. oktobra 1998. Ta štiri dovoljenja sestavljajo ureditev, na podlagi katere je Trasmediterránea opravljala storitve, ki so privedle do subvencije za leto 1998 (v nadaljevanju: začasna ureditev). V odločbi z dne 9. oktobra 1998 je bilo navedeno, da je bilo dovoljenje za opravljanje teh storitev odobreno do dokončne oddaje linij v skladu s postopkom, določenim v odloku št. 113/1998.

36 Intervenientka je v odgovoru na vprašanje Sodišča prve stopnje navedla, ne da bi mu tožeča stranka v bistvu ugovarjala v zvezi s tem, da so storitve, ki jih ponuja Trasmediterránea na podlagi začasne ureditve, podobne storitvam, določenim v odloku št. 113/1998.

37 Trasmediterránea je v zameno za opravljanje storitev pomorske kabotaže med otoki arhipelaga za leto 1998 zaprosila kanarske organe za finančno nadomestilo v višini 2538,9 milijona ESP (ali 15.259.096,32 EUR).

38 Kanarski organi so to prošnjo zavrnili z odločbo z dne 29. marca 1999. Trasmediterránea je vložila upravno pritožbo zoper to odločbo. Kanarski organi so nato imenovali izvedenca za izdelavo poročila in na podlagi tega so družbi Trasmediterránea priznali pravico do povračila zneska v višini 1,650 milijarde ESP (ali 9.916.699,72 EUR) iz naslova finančnega nadomestila za primanjkljaj, ustvarjen z upravljanjem nekaterih linij pomorskega prometa med otoki arhipelaga leta 1998 (v nadaljevanju: subvencija za leto 1998).

39 V skladu z odlokom št. 113/1998 so kanarski organi 17. avgusta 1998 pozvali morebitne kandidate, naj predložijo prošnje za dovoljenje za upravljanje petih rednih linij kabotaže med otoki, opredeljenih v navedenem odloku. Nobena prošnja v zvezi s tem ni bila predložena v predpisanem roku. Zato so kanarski organi v skladu z odlokom št. 113/1998 objavili javne razpise za zadevne linije. Nobena od teh linij ni bila oddana na podlagi navedenega odloka pred 19. septembrom 2002.

Izpodbijana odločba

40 Tožeča stranka je Komisiji predložila več pritožb, zlasti glede subvencij za leto 1997, poravnavo in leto 1998. V teh pritožbah tožeča stranka trdi zlasti, da subvenciji za leto 1997 in poravnavo pomenita novo pomoč.

41 Na podlagi teh pritožb je Komisija 25. julija 2001 sprejela odločbo, ki se nanaša na subvenciji za leto 1997 in poravnavo ter tudi na subvencijo za leto 1998 (v nadaljevanju: izpodbijana odločba).

42 V zvezi s subvencijama za leto 1997 in poravnavo Komisija meni, da pomenita državno pomoč, toda ker temeljita na pogodbi, ki so jo španski organi sklenili in odobrili pred začetkom veljavnosti Pogodbe ES v Španiji, pomenita obstoječo pomoč v smislu člena 88 ES in člena 1(b)(i) Uredbe št. 659/1999.

43 Kar zadeva zlasti del subvencije za poravnavo, ki krije stroške prestrukturiranja osebja, je v izpodbijani odločbi navedeno, da ukrepi v zvezi z ukinitvijo funkcij „izhajajo iz uporabe [temeljnega načela] št. 25 zadevne pogodbe, ki določa: (a) da se izdatki, ki izhajajo iz ohranitve pravic delavcev, vknjižijo kot stroški poslovanja v breme državnega proračuna, in (b) ukrepe za zmanjšanje števila osebja podjetja". V skladu s to odločbo „ukrepi iz točke (b), ki so navedeni tudi v [temeljnem načelu] št. 28, izhajajo iz izvrševanja dveh načrtov zmanjšanja števila osebja, od katerih se prvi nanaša na obdobje 1990–1994 in drugi na obdobje 1995–1997".

44 V zvezi s subvencijo za leto 1998 je v izpodbijani odločbi navedeno, da je to nova pomoč v smislu člena 1 Uredbe št. 659/1999, ki bi jo bilo treba priglasiti v skladu s členom 88(3) ES. V odločbi je pojasnjeno, da ta pomoč ne more biti upravičena do nobene od izjem, določenih v odstavkih 2 in 3 člena 87 ES. Nato je navedeno, da je treba preučiti, ali bi ta pomoč lahko spadala pod izjemo, določeno v členu 86(2) ES.

45 V zvezi s slednjim je v izpodbijani odločbi pojasnjeno, da „mora Komisija zato, da bi preverila obstoj in obseg obveznosti gospodarske javne službe, ki so bile družbi Trasmediterránea dodeljene leta 1998, in po potrebi tej izplačala nadomestilo za stroške, ki jih je morala nositi zaradi izpolnjevanja teh obveznosti, preučiti, ali obstajajo drugi gospodarski subjekti, ki ponujajo podobne storitve kot [družba Trasmediterránea] in ki izpolnjujejo pogoje, določene v odloku št. 113/1998". V izpodbijani odločbi je nato navedeno, da ni noben drug gospodarski subjekt

izpolnjeval vseh obveznosti, določenih v odloku št. 113/1998, in da je samo Trasmediterránea izpolnjevala pogoje, določene v tem odloku za linije št. 1, 3 in 4, ter tudi pogoje, določene za linijo št. 2, razen za povezave s pristaniščem Playa Santiago.

46 V izpodbijani odločbi je v zvezi z izračunom zneska subvencije za leto 1998 navedeno:

„Izbrana metoda je vključevala oceno izdatkov, ki bi jih določen gospodarski subjekt moral nameniti za izpolnjevanje obveznosti gospodarske javne službe, ki so jih kanarski organi zahtevali na zadevnih linijah. Referenčne podatke o različnih postavkah so zagotovili pomorski gospodarski subjekti, prisotni na trgu, zlasti zasebni gospodarski subjekti, in [...] Instituto Canario de Estadísticas (kanarski statistični inštitut)."

47 V izpodbijani odločbi je tudi pojasnjeno, da „je nadomestilo, izplačano družbi Trasmediterránea, nekoliko nižje od ocenjenega zneska dodatnih stroškov, povezanih z obveznostmi gospodarske javne službe, ki je bil izračunan zgolj na podlagi stroškov storitev, ki jih opravlja Trasmediterránea za izpolnjevanje pogojev, določenih v odloku št. 113/1998, pri čemer so bili od skupnega zneska teh stroškov odšteti prihodki iz opravljanja teh storitev".

48 Za subvencijo za leto 1998 se torej v izpodbijani odločbi šteje, da spada pod izjemo, določeno v členu 86(2) ES.

49 Službe Komisije so 27. septembra 2001 na pooblaščenca tožeče stranke naslovile elektronsko pošto. V tej pošti je navedeno:

„Kot smo se dogovorili po telefonu, vam v prilogi pošiljamo kopijo dopisa, ki je bil naslovljen na španske organe 25. julija 2001 in se nanaša na odločbo Trasmediterránea ter iz katerega so bili odstranjeni zaupni podatki. Odločba bo v bližnji prihodnosti objavljena v Uradnem listu. Ta elektronska pošta nikakor ne pomeni uradne obveze Komisije."

50 Komisija je 20. aprila 2002 v Uradnem listu Evropskih skupnosti objavila obvestilo, v katerem je tretje strani obvestila, da ni vložila ugovora glede subvencij, dodeljenih družbi Trasmediterránea, in povzela bistvene podatke o zadevi (UL C 96, str. 4). V tem obvestilu je navedeno, da je „verodostojno besedilo odločbe, iz katerega so bili odstranjeni vsi zaupni podatki, na voljo na [spletni strani Generalnega sekretariata Komisije, katerega spletni naslov je] http://europa.eu.int/comm/secretariat_general/sgb/state_aids".

Postopek

51 Tožeča stranka je 29. januarja 2002 v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložila to tožbo.

52 Z vlogo, vloženo v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje 29. maja 2002, je Kraljevina Španija predlagala intervencijo v tem postopku v podporo Komisiji. Predsednik drugega razširjenega senata Sodišča prve stopnje je s sklepom z dne

27. septembra 2002 dopustil to intervencijo. Intervenientka je vložila svojo vlogo in druge stranke so predložile stališča o tej vlogi v predpisanem roku.

53 Na podlagi poročila sodnika poročevalca se je Sodišče prve stopnje odločilo, da začne ustni postopek, potem ko je sprejelo ukrepe procesnega vodstva na podlagi člena 64 Poslovnika Sodišča prve stopnje, ki so vključevali vrsto pisnih vprašanj za stranke. Intervenientka, ki je bila pozvana, naj na ta vprašanja odgovori pisno in pred obravnavo, je nanja odgovoril z dopisom z dne 5. julija 2004.

54 Stranke so na obravnavi 13. julija 2004 podale ustne navedbe in odgovorile na pisna in ustna vprašanja Sodišča prve stopnje.

55 Tožeča stranka je na obravnavi zaprosila za dovoljenje za predložitev kopije sodbe Tribunal superior de justicia de Canarias (Španija) št. 551/2003 z dne 24. oktobra 2003, s katero se delno razveljavlja odlok št. 113/1998. Po slišanju stališč tožene stranke in intervenientke o predložitvi tega dokumenta, katerega kopijo sta prejela, je bil navedeni dokument uvrščen v spis.

56 Intervenientka je zaprosila za dovoljenje za predložitev kopije pritožbe, vložene zoper sodbo z dne 24. oktobra 2003 Tribunal superior de justicia de Canarias. Sodišče prve stopnje je z odločbo z dne 1. decembra 2004 privolilo, da se kopija tega dokumenta uvrsti v spis ter pošlje toženi stranki in tožeči stranki. Intervenientka ni predložila navedenega dokumenta v predpisanem roku.

57 Ustni postopek je bil končan 25. februarja 2005.

Predlogi strank

58 Tožeča stranka Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— tožbo razglasi za dopustno;

— Komisiji, Kraljevini Španiji in družbi Trasmediterránea v okviru pripravljalnih ukrepov naloži, naj predložijo določene dokazne predloge;

— razglasi ničnost izpodbijane odločbe;

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

59 Komisija Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— zavrne predloge tožeče stranke v zvezi z dokaznimi predlogi;

— tožbo razglasi za nedopustno ali jo podredno zavrne kot neutemeljeno;

— tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

60 Kraljevina Španija v podporo Komisiji Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— zavrne predloge tožeče stranke v zvezi z dokaznimi predlogi;

— tožbo zavrne;

— tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Dopustnost

I – *Trditve strank*

61 Komisija izpodbija dopustnost tožbe, ne da bi z ločeno vlogo vložila ugovor nedopustnosti. V podporo temu izpodbijanju je najprej uveljavljala dva razloga nedopustnosti: prvi se nanaša na prepozno tožbo, drugi se nanaša na neobstoj akta, zoper katerega je mogoče vložiti tožbo. Komisija je v odgovoru na vprašanje Sodišča prve stopnje na obravnavi izrecno navedla, da vztraja pri prvem razlogu nedopustnosti, a se odpoveduje sklicevanju na drugega.

62 V zvezi z domnevno prepozno tožbo Komisija trdi, da rok za vložitev tožbe zoper to odločbo, ker je bilo besedilo izpodbijane odločbe sporočeno neposredno tožeči stranki, začne teči z datumom tega sporočila, to je z datumom, ko se je tožeča stranka seznanila z vsebino navedene odločbe.

63 V obravnavanem primeru naj bi bila tožeča stranka obveščena o besedilu izpodbijane odločbe z elektronsko pošto, ki so ji jo službe Komisije poslale 27. septembra 2001, kar je štiri mesece pred vložitvijo te tožbe. V teh okoliščinah naj bi bila tožba prepozna.

64 Vseeno Komisija v svoji dupliki priznava, da je lahko sporočilo izpodbijane odločbe zaradi svoje oblike tožečo stranko spravilo v določeno zadrego glede uporabe odločbe. Komisija je na obravnavi dopustila možnost, da je lahko tožeča stranka zaradi besedila elektronske pošte z dne 27. septembra 2001 storila opravičljivo napako glede veljavnega roka za tožbo.

65 Tožeča stranka izpodbija dejstvo, da je bila tožba vložena prepozno.

66 V zvezi s tem najprej trdi, da iz samega besedila člena 230 ES izhaja, da je merilo dneva, ko stranka izve za akt, kot začetek roka za vložitev tožbe podredno glede na merili objave ali vročitve akta (sodba Sodišča z dne 10. marca 1998 v zadevi Nemčija proti Svetu, C-122/95, Recueil, str. I-973, točka 35).

67 V bistvu dodaja, da je, ker se v skladu z ustaljeno prakso odločbe Komisije, kot je odločba, ki je izpodbijana v tem primeru, objavijo, lahko legitimno pričakovala, da se bo ta objava zgodila, in torej menila, da bo rok za vložitev tožbe začel teči šele od datuma te objave (v zvezi s tem glej sodbo Sodišča prve stopnje z dne 28. januarja 1999 v zadevi BAI proti Komisiji, T-14/96, Recueil, str. II-139, točka 35 in naslednje). To naj bi še toliko bolj veljalo v tem primeru, ker je bilo v elektronski pošti z dne 27. septembra 2001 navedeno, po eni strani, da bo odločba v bližnji prihodnosti objavljena v Uradnem listu in, po drugi strani, da navedena elektronska pošta nikakor ne pomeni uradne obveze Komisije.

68 Po mnenju tožeče stranke bi bilo lahko samo uradno obvestilo Komisije odločilno za določitev začetka roka za vložitev tožbe. V obravnavanem primeru pa naj bi uradna narava obvestila nesporno manjkala, ker naj bi bilo obvestilo naslovljeno na osebo brez kakršne koli pristojnosti za zastopanje tožeče stranke, ker je neuradno naravo obvestila poudarila Komisija in ker glede na to, da tožeča stranka ni bila naslovnica izpodbijane odločbe, o tej ni mogla biti uradno obveščena.

69 Poleg tega naj bi to obvestilo očitno kršilo kodeks dobrega upravnega ravnanja osebja Evropske komisije v odnosih z javnostmi, priložen k Poslovniku Komisije (UL 2000, L 308, str. 26, 32), v skladu s katerim so v vročenih odločbah jasno navedeni možnost vložitve tožbe in tudi sredstva za njeno vložitev. V obravnavanem primeru naj bi ta zahteva ne bila upoštevana.

70 Tožeča stranka tudi v bistvu trdi, da naj bi bila v skladu s pravnimi načeli, trdno zakoreninjenimi v upravnem pravu držav članic, nepopolna obvestila ali obvestila, ki ne izpolnjujejo formalnih zahtev, določenih glede vsebine, med katerimi je informacija o razpoložljivih pravnih sredstvih, brez vsakega učinka, skupaj

z učinkom začetka roka za vložitev tožbe. Taka načela naj bi vseboval zlasti člen 58 (2) španskega zakona o pravnem sistemu in upravnem postopku po občem pravu.

71 Nazadnje trdi, da je tožbo vložila na podlagi informacij, ki jih je lahko dobila o izpodbijani odločbi na spletni strani Komisije.

II – *Presoja Sodišča prve stopnje*

72 V skladu s členom 230, peti odstavek, ES je treba ničnostne tožbe vložiti v dveh mesecih. Ta rok začne teči, odvisno od posameznega primera, od objave akta, njegove vročitve tožeči stranki, ali če vročitve ni bilo, od dneva, ko je zanj izvedela.

73 Iz samega besedila te določbe izhaja, da je merilo dneva, ko stranka izve za akt, kot začetek roka za vložitev tožbe podredno glede na merili objave ali vročitve akta (glej zgoraj v točki 66 navedeno sodbo Nemčija proti Svetu, točka 35, in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 27. novembra 2003 v zadevi Regione Siciliana proti Komisiji, T-190/00, Recueil, str. II-5015, točka 30 in navedena sodna praksa). Iz sodne prakse tudi izhaja, da mora oseba, ki ve za obstoj akta, ki jo zadeva, če akt ni bil objavljen ali vročen, v razumnem roku zaprositi za celotno besedilo, vendar da lahko s tem pridržkom rok za vložitev tožbe začne teči šele, ko se zadevna tretja oseba natančno seznani z vsebino in razlogi zadevnega akta, tako da lahko uresniči pravico do tožbe (sodbi Sodišča z dne 6. julija 1988 v zadevi Dillinger Hüttenwerke proti Komisiji, 236/86, Recueil, str. 3761, točka 14, in z dne 19. februarja 1998 v zadevi Komisija proti Svetu, C-309/95, Recueil, str. I-655, točka 18).

74 V smislu te iste določbe je uradno obvestilo postopek, s katerim avtor akta individualnega pomena tega sporoči njegovim naslovnikom in jim tako omogoči, da se seznanijo z njim (v zvezi s tem glej sodbo Sodišča z dne 21. februarja 1973 v zadevi Europemballage in Continental Can proti Komisiji, 6/72, Recueil, str. 215, točka 10, in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 14. maja 1998 v zadevi Finnboard proti Komisiji, T-338/94, Recueil, str. II-1617, točka 70). Ta razlaga izhaja tudi iz člena 254(3) ES, na podlagi katerega se o odločbah pošlje uradno obvestilo tistim, na katere so naslovljene, veljati pa začnejo s takšnim obvestilom.

75 V tem primeru je Kraljevina Španija edina naslovnica izpodbijane odločbe, o kateri je bila uradno obveščena z dopisom podpredsednika Komisije z dne 25. julija 2001.

76 Ker tožeča stranka ni naslovnica izpodbijane določbe, se zanjo merilo uradnega obvestila o aktu ne uporablja (v zvezi s tem glej zgoraj v točki 73 navedeno sodbo Komisija proti Svetu, točka 17). Vsekakor je treba tudi ob predpostavki, da je oseba, ki ni naslovnica odločbe v smislu člena 254(3) ES, lahko uradno obveščena o taki odločbi, ugotoviti, da v tem primeru tožeča stranka ni bila uradno obveščena o izpodbijani odločbi. V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da je Komisija s tem, ko je v elektronski pošti z dne 27. septembra 2001 izrecno navedla, da zadevna pošta nikakor ne pomeni uradne obveze Komisije, izključila vsakršno jamstvo za tožečo stranko, da se dokument v prilogi ujema z odločbo, o kateri so bili španski organi uradno obveščeni. Ta pošta torej tožeči stranki ni omogočila, da bi se natančno seznanila z vsebino in razlogi izpodbijane odločbe, tako da bi lahko uresničila pravico do tožbe. Zato je ni mogoče šteti za vročitev tožeči stranki v smislu člena 230, peti odstavek, ES (v zvezi s tem glej sodbo Sodišča z dne 5. marca 1980 v zadevi Könecke proti Komisiji, 76/79, Recueil, str. 665, točka 7). Nato je treba navesti, da zadevna elektronska pošta, ki ji je bila priložena kopija dopisa brez datuma in podpisa, naslovljenega na španske organe 25. julija 2001, iz katerega so bili odstranjeni zaupni podatki, ni bila naslovljena neposredno na samo tožečo stranko, ampak na njenega odvetnika.

77 Kar zadeva akte, ki so v skladu z ustaljeno prakso zadevne ustanove objavljeni v *Uradnem listu Evropske unije*, čeprav ta objava ni pogoj za njihovo uporabo, sta Sodišče in Sodišče prve stopnje priznali, da se merilo dneva, ko stranka izve za akt, ne uporablja in da je datum objave tisti, ki označuje začetek roka za vložitev tožbe (v zvezi z akti Sveta, ki se nanašajo na sklenitev mednarodnih sporazumov, zavezujočih za Skupnost, glej zgoraj v točki 66 navedeno sodbo Nemčija proti Svetu, točka 39, v zvezi z odločbami Komisije o koncu postopka preučitve pomoči na podlagi člena 88(2) ES pa glej zgoraj v točki 67 navedeno sodbo BAI proti Komisiji, točka 36). V takih okoliščinah lahko namreč zadevna tretja oseba legitimno pričakuje, da bo zadevni akt objavljen.

78 V skladu s členom 26(1) Uredbe št. 659/1999 Komisija objavi v *Uradnem listu Evropske unije* povzetek odločb, s katerimi po predhodni preučitvi ugotovi, da ni dvomov o združljivosti prijavljenega ukrepa s skupnim trgom, če spada na področje uporabe člena 87(1) ES, in odloči, da je ta ukrep združljiv s skupnim trgom, povzetek pa navaja, da je izvod odločbe mogoče dobiti v verodostojnem jeziku ali jezikih. V takem kratkem obvestilu, katerega cilj je zagotoviti zainteresiranim tretjim osebam kratek povzetek bistvenih elementov odločbe, so v bistvu navedeni zadevna država članica, številka pomoči, naslov, cilj, pravna podlaga, znesek in intenzivnost pomoči, proračun, ki ji je dodeljen, in trajanje pomoči.

79 V skladu z ustaljeno prakso Komisije, ki se je razvijala od maja leta 1999 po začetku veljavnosti Uredbe št. 659/1999, povzetek, naveden v prejšnji točki, vključuje napotitev na spletno stran Generalnega sekretariata Komisije in navedbo, da je celotno besedilo odločbe, iz katerega so bili odstranjeni zaupni podatki, na voljo na tej spletni strani v verodostojnem jeziku ali jezikih.

80 Dejstvo, da Komisija da tretjim osebam popoln dostop do besedila odločbe na svoji spletni strani, v povezavi z objavo povzetka v *Uradnem listu Evropske unije*, ki zainteresiranim osebam omogoča, da identificirajo zadevno odločbo, in jih obvešča o tej možnosti dostopa prek spleta, je treba šteti za objavo v smislu člena 230, peti odstavek, ES.

81 V teh okoliščinah ni pomembno, ali je bila tožeča stranka zadostno seznanjena z izpodbijano odločbo že 27. septembra 2001, to je na datum, ko je bila poslana zgoraj navedena elektronska pošta. To vprašanje ni pomembno za določitev začetka roka za vložitev tožbe, ker v tem primeru ni treba uporabiti merila dneva, ko je tožeča stranka izvedela za izpodbijano odločbo, določenega podredno v členu 230, peti odstavek, ES. Tožeča stranka je lahko namreč legitimno pričakovala, da bo izpodbijana odločba objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* na način, opisan v prejšnji točki.

82 V obravnavanem primeru poleg tega iz spisa izhaja, da je Komisija v *Uradnem listu Evropske unije* z dne 20. aprila 2002 objavila povzetek v zvezi z izpodbijano odločbo, v katerem so bili navedeni datum sprejetja navedene odločbe, zadevna država članica, številka pomoči, naslov, cilj, pravna podlaga pomoči, proračun, ki ji je dodeljen, in trajanje pomoči. V tem povzetku je bilo navedeno tudi, da je besedilo izpodbijane odločbe v verodostojnem jeziku ali jezikih, iz katerega so bili odstranjeni zaupni podatki, na voljo na spletni strani Komisije, in v zvezi s tem je bil naveden tudi elektronski naslov za dostop do tega besedila. Poleg tega je med strankami nesporno, da je bilo besedilo izpodbijane odločbe dejansko objavljeno na navedeni spletni strani.

83 Ker je bila tožba vložena 29. januarja 2002, to je pred samo objavo izpodbijane odločbe, ni prepozna.

84 Podredno je treba dodati, da v obravnavanem primeru tožba ne bi mogla biti prepozna, tudi če bi uporabili podredno merilo dneva, ko je stranka izvedela za akt.

85 Nesporno je, da je bila tožeča stranka, čeprav ni mogoče šteti, da je bila pravilno uradno obveščena o izpodbijani odločbi z obvestilom z dne 27. septembra 2001 (glej točko 76 zgoraj), vseeno obveščena o obstoju te odločbe na ta dan. V skladu s sodno prakso, navedeno v točki 73 zgoraj, bi torej morala zaprositi za celotno besedilo v razumnem roku, ki je začel teči 27. septembra 2001.

86 V okoliščinah tega primera in ob upoštevanju zlasti dejstva, da je bilo v elektronski pošti z dne 27. septembra 2001 izrecno navedeno, da bo odločba v bližnji prihodnosti objavljena v *Uradnem listu Evropske unije*, je treba šteti, da razumni rok za zahtevo za sporočitev celotnega besedila izpodbijane odločbe ne more biti krajši od roka, ki ga potrebuje Komisija za objavo obvestila o navedeni odločbi. Nesporno je, da je bilo to obvestilo objavljeno 20. aprila 2002, to je po datumu vložitve te tožbe. Tožba torej ni prepozna.

87 Na podlagi zgornjih ugotovitev je treba zavrniti razlog nedopustnosti, ki se nanaša na prepozno tožbo, in tožbo razglasiti za dopustno.

Utemeljenost

88 Tožeča stranka trdi, da je izpodbijana odločba nezakonita, kar zadeva subvenciji za leto 1997 in poravnavo ter tudi kar zadeva subvencijo za leto 1998.

89 Komisija, ki jo podpira Kraljevina Španija, trdi, da sta oba vidika izpodbijane odločbe v skladu s pravom.

I – *Subvenciji za leto 1997 in poravnavo*

90 V zvezi s subvencijama za leto 1997 in poravnavo tožeča stranka uveljavlja dva tožbena razloga. Prvi se nanaša na kršitev obveznosti obrazložitve. Drugi se nanaša na napake Komisije pri presoji.

91 Komisija, ki jo podpira Kraljevina Španija, izpodbija utemeljenost teh tožbenih razlogov.

A – *Tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev obveznosti obrazložitve*

1. Trditve strank

92 Tožeča stranka trdi, da izpodbijana odločba kljub dejstvu, da so se pritožbe tožeče stranke izrecno nanašale na izdatke za prestrukturiranje osebja v poslovnem letu 1997, ne vsebuje nobene posebne obrazložitve v zvezi s tem. Dodaja, da v izpodbijani odločbi ni nikakršnih podrobnosti o znesku subvencije za leto 1997 in je navedeno samo, da se plačila nanašajo na pravice in obveznosti, povezane s pogodbo. Ta kratka

obrazložitev naj ne bi omogočala seznanitve z razlogi, zaradi katerih je Komisija menila, da so bili izdatki za prestrukturiranje osebja izračunani pravilno, kar naj bi že bilo en vzrok za razglasitev ničnosti.

93 Dodaja, da samo sklicevanje na dve določbi pogodbe iz leta 1978 ne more pomeniti ustrezne obrazložitve, če ne obstajajo minimalni pravni ali dejanski razlogi, ki upravičujejo njuno uporabo. Zlasti trdi, da se temeljno načelo št. 28 specifikacij nanaša na naložbene načrte, ki jih je odobrila španska vlada in niso navedeni v izpodbijani odločbi ter jih Komisija ne obravnava v svojih spisih.

94 Komisija trdi, da je pogodbena podlaga za plačila v zvezi s stroški prestrukturiranja osebja enaka, naj gre za plačila, opravljena na podlagi subvencije za leto 1997 ali subvencije za poravnavo, in da se torej razlogovanje v izpodbijani odločbi uporablja enako za obe subvenciji. Poleg tega naj bi to dokazovanje zadostno pojasnilo razloge, zaradi katerih je Komisija za ta plačila štela, da izhajajo iz pogodbe iz leta 1978.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

95 Opozoriti je treba, da mora biti v skladu z ustaljeno sodno prakso obrazložitev, ki se zahteva v členu 253 ES, prirejena naravi obravnavanega akta, razlogovanje institucije, avtorja akta, pa mora biti izraženo jasno in nedvoumno, tako da se stranke lahko seznanijo z utemeljitvijo sprejetega ukrepa in da lahko pristojno sodišče izvrši nadzor. Zahtevo za obrazložitev je treba presojati glede na okoliščine posameznega primera, predvsem glede na vsebino akta, naravo razlogov, na katere se sklicuje, in interes za pojasnila, ki bi ga lahko imeli naslovniki ali drugi subjekti, ki jih akt neposredno in posamično zadeva. Ne zahteva pa se, naj obrazložitev pojasni vse

upoštevne dejanske in pravne elemente, ker je treba vprašanje, ali je obrazložitev posameznega akta v skladu z zahtevami iz člena 253 ES, presoditi ne samo glede na njegovo besedilo, ampak tudi glede na njegov kontekst in glede na vsa pravna pravila, ki urejajo zadevno področje (glej sodbo Sodišča z dne 22. marca 2001 v zadevi Francija proti Komisiji, C-17/99, Recueil, str. I-2481, točki 35 in 36, in sodbo Sodišča prve stopnje z dne 13. januarja 2004 v zadevi Thermenhotel Stoiser Franz in drugi proti Komisiji, T-158/99, Recueil, str. II-1, točka 94 in navedena sodna praksa).

96 V obravnavanem primeru je treba najprej ugotoviti, da je v izpodbijani odločbi navedeno, da sta subvencija za leto 1997 in subvencija za poravnavo povezani z izpolnjevanjem pogodbe iz leta 1978.

97 Nato je treba navesti, da je bila izpodbijana odločba sprejeta v okviru, ki ga je tožeča stranka dobro poznala. Iz spisa namreč izhaja, da je imela tožeča stranka že pred sprejetjem izpodbijane odločbe poročilo Tribunal de Cuentas (španskega računskega sodišča) o ekonomskih učinkih izteka pogodbe iz leta 1978 (v nadaljevanju: poročilo Tribunal de Cuentas), v katerem so odobrene vse subvencije, dodeljene družbi Trasmediterránea na podlagi likvidacije te pogodbe. V tem poročilu je zlasti preučena obremenitev državnega računa z izdatki za prestrukturiranje osebja iz naslova likvidacije pogodbe in naslova poslovnega leta 1997. Poleg tega je jasno naveden znesek izdatkov za prestrukturiranje v breme državnega računa iz enega in drugega naslova.

98 Sicer je v zvezi z nadomestilom izdatkov za prestrukturiranje osebja na podlagi subvencije za poravnavo v izpodbijani odločbi jasno navedeno, da to nadomestilo izhaja iz temeljnih načel št. 25 in 28 specifikacij. Res je, da se ta obrazložitev ne nanaša posebej na subvencijo za leto 1997. Vendar pa je okvir, v katerem je bila sprejeta izpodbijana odločba, tožeči stranki dejansko omogočil razumevanje, da se ta obrazložitev uporablja za vsa nadomestila izdatkov za prestrukturiranje osebja, naj so ta bremenila državni proračun iz naslova poslovnega leta 1997 ali iz naslova

likvidacije pogodbe za leto 1978. Tožeča stranka ne more trditi, da ni razumela, da ta obrazložitev zajema vse izdatke za prestrukturiranje, kajti v svojih spisih trdi, da sklicevanje na temeljni načeli št. 25 in 28 specifikacij ne pomeni ustrezne obrazložitve izpodbijane odločbe, kar zadeva vprašanje, ali nadomestila izdatkov za prestrukturiranje osebja izhajajo iz pogodbe iz leta 1978.

99 Glede na zgoraj navedeno je treba ugotoviti, da ta okoliščina, čeprav izpodbijana odločba ni bila izdelana z zaželeno natančnostjo v zvezi z izdatki za prestrukturiranje, ni onemogočala niti tožeči stranki niti Sodišču prve stopnje, da bi razumela razlogovanje Komisije in presodila njegovo utemeljenost.

100 Tožbeni razlog, ki se nanaša na nezadostnost obrazložitve, je torej treba zavrniti kot neutemeljen.

B – *Tožbeni razlog, ki se nanaša na napake pri presoji pri uporabi člena 88 ES*

1. Trditve strank

101 Tožeča stranka v bistvu trdi, da je Komisija naredila napake pri presoji, ko je menila, da subvenciji za leto 1997 in poravnavo izvirata iz pogodbe za leto 1978. Zato naj bi Komisija kršila člen 88 ES, ko je ti subvenciji opredelila kot obstoječo pomoč. Ta tožbeni razlog je sestavljen iz dveh delov, od katerih se prvi nanaša na izdatke za

prestrukturiranje osebja, drugi pa obravnava bremenitev z izdatki, ki jih je imela družba Trasmediterránea in jih je krila s subvencijo za poravnavo.

a) Prvi del

102 Tožeča stranka izpodbija, prvič, da izdatki za prestrukturiranje osebja izhajajo iz pogodbe iz leta 1978.

103 V zvezi s tem najprej trdi, da se temeljno načelo št. 25 specifikacij, navedeno v izpodbijani odločbi, nanaša samo na običajne izdatke za poslovanje in ne tudi na izredne izdatke, kot so izdatki za prestrukturiranje osebja. Poleg tega naj v nasprotju s tem, kar trdi Komisija v svojih spisih, iz besedila temeljnega načela št. 25, A, (b), točka 7, specifikacij, ki se nanaša na tehnično prestrukturiranje, ne bi izhajalo, da ima Trasmediterránea pravico prenesti izredne stroške prestrukturiranja osebja in z njimi obremeniti državni račun. Cilj te določbe naj bi bil samo spodbuditi družbo Trasmediterránea k zagotavljanju dobrega upravljanja in povečanju produktivnosti. Ta spodbujevalni mehanizem naj bi določal, da se plačilo za družbo Trasmediterránea za določeno poslovno leto poveča, če se prispevek države, namenjen za kritje primanjkljaja iz poslovanja v tem poslovnem letu, zmanjša. V teh okoliščinah naj ne bi bilo niti zakonito niti v skladu s pogodbo, če bi na podlagi zadevne odločbe zahtevali nadomestilo države za izredne izdatke, nastale v zvezi s prestrukturiranjem podjetja.

104 Tožeča stranka v podporo svoji trditvi, da so izredni stroški izključeni s področja uporabe temeljnega načela št. 25 specifikacij, predlaga predložitev poročil inšpektorata IGAE v zvezi z državnim računom za poslovna leta od 1990 do 1997.

105 Nato trdi, da temeljno načelo št. 28 specifikacij, ki je prav tako navedeno v izpodbijani odločbi, ne more upravičiti nadomestila izdatkov za prestrukturiranje osebja s subvencijo za poravnavo, kajti ta določba naj bi se nanašala samo na štiriletne načrte, predložene španski vladi v odobritev. Po mnenju tožeče stranke pa v nasprotju z navedbami v izpodbijani odločbi izdatki za prestrukturiranje, nadomeščeni s subvencijo za poravnavo, ne izhajajo iz načrtov prestrukturiranja 1990–1994 in 1995–1997, ampak iz načrta prestrukturiranja 1996–1997, ki ni štiriletni načrt. Poleg tega, tudi če je ta načrt prestrukturiranja v resnici zajemal obdobje 1996–1999, kot trdi Kraljevina Španija, bi bil to načrt, ki naj bi začel učinkovati v času, ko je bila pogodba iz leta 1978 že odpovedana, in v poslovnih letih, ko ni več veljala. Poleg tega naj bi pogodbeni organ ta načrt odobril šele leta 1999.

106 Tožeča stranka v podporo svojim trditvam predlaga Sodišču prve stopnje, naj osrednjim španskim organom naloži predložitev celotnega spisa v zvezi z načrti prestrukturiranja za obdobje 1995–1997.

107 Drugič, trdi, da nadomestilo izdatkov za prestrukturiranje osebja s subvencijama za poravnavo in leto 1997 izhaja iz avtonomnih odločitev pogodbene uprave.

108 Kar zadeva subvencijo za poravnavo, naj bi obremenitev državnega računa z izdatki za prestrukturiranje izhajala iz odločb pogodbene uprave z dne 26. oktobra 1998 oziroma 25. februarja 1999, ki naj bi privedli do spremembe pogodbe iz leta 1978. Tožeča stranka v bistvu dodaja, da v nasprotju s tem, kar trdi Kraljevina Španija, ti odločbi ne pomenita preprostih enostranskih razlag pogodbe iz leta 1978, ki jih dovoljuje špansko upravno pravo, ampak ju je treba šteti za pravi spremembi pogodbe iz leta 1978, ker povzročata neravnotežje prvotno predvidenih dajatev, kot naj bi ugotovilo Tribunal de Cuentas.

109 Kar zadeva subvencijo za leto 1997, naj bi nadomestilo izdatkov za prestrukturiranje izhajalo iz odločbe pogodbene uprave iz oktobra 1995, s katero je bil odobren načrt prestrukturiranja osebja za obdobje 1995–1997.

110 Tudi če bi šteli, da ta odločba pomeni samo dovoljeno enostransko razlago pogodbe iz leta 1978, naj dodelitev subvencije za leto 1997 ne bi bila v skladu s to razlago pogodbe iz leta 1978. V skladu z odločbo iz oktobra 1995 bi država namreč morala doseči zmanjšanje letno izplačanih sredstev z zmanjšanjem drugih izdatkov, ki bi izravnalo povečanje izdatkov za osebje, kar naj se ne bi zgodilo v tem primeru.

111 Tožeča stranka za dokaz tega zadnjega dejstva predlaga Sodišču prve stopnje, naj odredi predložitev poročil inšpektorata IGAE v zvezi z državnim računom za poslovna leta od 1990 do 1997.

112 Komisija trdi, da nadomestila izdatkov za prestrukturiranje osebja na podlagi subvencije za poravnavo in subvencije za leto 1997 izhajajo iz pogodbe iz leta 1978.

113 V zvezi s tem trdi, prvič, da se lahko v skladu s temeljnim načelom št. 25, A, (b), točke 1, 5 in 7, ter temeljnim načelom št. 28 specifikacij stroški prestrukturiranja osebja družbe Trasmediterránea financirajo s prispevki javnih sredstev na podlagi pogodbe iz leta 1978.

114 Po mnenju Komisije tožeča stranka ti načeli razlaga preveč omejevalno kljub njunemu očitnemu dobesednemu pomenu. Ta razlaga naj bi slonela predvsem na dvomih, ki naj bi jih izrazil inšpektorat IGAE v notranjem upravnem postopku pred izplačilom navedenih subvencij.

115 Dodaja, da je zunanji nadzorni organ, to je Tribunal de Cuentas, sklenil, da je financiranje izdatkov za prestrukturiranje osebja z javnimi sredstvi popolnoma v skladu z določbami pogodbe iz leta 1978 in da je to financiranje omogočilo skupni prihranek v višini 12,255 milijarde ESP javnih sredstev v obdobju 1990–1997.

116 Res je, da naj mnenje Tribunal de Cuentas ne bi bilo odločilno. Vendar pa naj bi potrjevalo razumnost razlage pogodbe iz leta 1978, ki jo podpira Komisija. Poleg tega naj ne bi bilo niti navedeno, da je bila pri nacionalnih sodiščih vložena tožba, ki naj bi izpodbijala združljivost zadevnih plačil s pogodbo iz leta 1978.

117 Drugič, trdi, da si je težko zamisliti, da odločba pogodbene uprave brez kakršnega koli drugega pravnega akta zadostuje za izvedbo plačila zadevnih zneskov. Z odločbama, na kateri se sklicuje tožeča stranka, naj se ne bi spremenila pogodba iz leta 1978, ampak naj bi pomenili samo pritrdilni odgovor španske uprave na vprašanje, ali ima Trasmediterránea pravico prejeti navedena plačila na podlagi pogodbe iz leta 1978 ali ne.

118 Komisija sklene, da glede na besedilo pogodbe in njeno uporabo ter stališče španske uprave in Tribunal de Cuentas, kot je navedeno v njegovem poročilu, javna sredstva, namenjena za postopke prestrukturiranja osebja, izhajajo iz pogodbe iz leta 1978 in torej pomenijo obstoječo pomoč.

119 Kraljevina Španija trdi, da pogodba iz leta 1978 ni vsebovala nikakršnega izčrpnega in natančnega seznama postavk, ki bi lahko pomenile izdatke in prihodke v razdelku „poslovanje“ državnega računa. Dodaja, da je pogodba iz leta 1978 pogodba na podlagi upravnega prava in da ima torej pogodbena uprava pooblastilo za odločanje

o izdatkih, ki jih je treba vključiti v državni račun, na podlagi svoje pristojnosti za razlago pogodb, določene v nacionalnih pravilih o javnih naročilih. Domnevna dovoljenja, ki jih je dala pogodbena uprava in na podlagi katerih si tožeča stranka prizadeva, da bi utemeljila opredelitev subvencij za leto 1997 in poravnavo kot nove pomoči, so dejansko samo izraz uresničevanja pristojnosti za razlago pogodbe iz leta 1978, ki jo ima kot organ, odgovoren za njeno sklenitev.

b) Drugi del

120 Tožeča stranka v bistvu trdi, da bi morali španski organi za pravilno uporabo pogodbe iz leta 1978 nadomestiti znesek obveznosti v breme vsakega poslovnega leta s presežkom tega poslovnega leta, tako da bi subvencijo iz naslova poravnave priznali samo za obveznosti v breme poslovnih let, ki izkazujejo primanjkljaj ali za katera evidentirani presežek ne bi zadostoval za nadomestilo ustreznih obveznosti. Dodaja, da ker španski organi niso ravnali tako, Komisija ni mogla šteti, da subvencija za poravnavo izhaja iz pogodbe iz leta 1978, in posledično niti, da ta subvencija pomeni obstoječo pomoč.

121 Tožeča stranka v podporo svojim trditvam navaja, najprej, da je treba likvidacijo pogodbe iz leta 1978, ker posebne določbe glede tega ne obstajajo, izvesti z uporabo pravil o državnem računu, s katerimi se po njenem mnenju zahteva, naj vsaka obveznost, ki privede do nadomestila na podlagi subvencije za poravnavo, bremeni poslovno leto, v katerem je nastala.

122 Tožeča stranka nato trdi, da iz temeljnega načela št. 25 specifikacij izhaja, da ima Trasmediterránea pravico samo do ekonomskega nadomestila za primanjkljaj, ki morebiti nastane ob koncu poslovnega leta, v razdelkih „poslovanje“ in „naložbe“

državnega računa. Po njenih navedbah naj bi razdelek „poslovanje" državnega računa izkazal presežek za poslovna leta od 1991 do 1995 in bi ga tudi za poslovno leto 1997, če ne bi bilo nepravilne bremenitve z izdatki za prestrukturiranje osebja.

123 Po drugi strani izpodbija, da iz temeljnega načela št. 25 specifikacij izhaja, da je treba izravnati presežke razdelka „poslovanje" in morebitni primanjkljaj razdelka „naložbe". Po njenem mnenju naj bi iz besedila temeljnega načela št. 25, A, (a), točka 3, in B, (a), točka 1, specifikacij izhajalo, da je javna subvencija, dodeljena za vsako poslovno leto, namenjena kot prihodek za izravnavo vsakega razdelka, obravnavanega ločeno. Namen ločevanja teh razdelkov naj bi bil ravno zagotoviti družbi Trasmediterránea, da bo dobila subvencijo zneska, enakega znesku njenih finančnih stroškov, zapisanih v razdelku „naložbe", ne glede na znesek svojih prihodkov. Ti izdatki naj bi se upoštevali samo za morebitno uravnoteženje razdelka „poslovanje", ki naj bi izražal druge tekoče izdatke družbe Trasmediterránea.

124 Po mnenju tožeče stranke naj izjav Kraljevine Španije o izravnavi obeh razdelkov ne bi podpiralo nobeno dokazno sredstvo, ki bi nedvomno dokazovalo, kako je bila uporabljena pogodba iz leta 1978 v zvezi z morebitno izravnavo obeh razdelkov. Za ta dokaz naj ne bi bilo mogoče šteti, da je bil predložen s sklicevanjem na tabelo v poročilu Tribunal de Cuentas, ker ni mogoče izključiti, da je ta tabela napačna.

125 Izpodbija tudi, da temeljno načelo št. 26 specifikacij omogoča izravnavo morebitnih presežkov iz poslovanja v poslovnem letu in primanjkljaja, nastalega v drugih poslovnih letih, izravnavo, ki naj bi privedla do zmanjšanja sredstev, ki jih zagotovi država. Po mnenju tožeče stranke primanjkljaj ali presežek, naveden v temeljnem načelu št. 26, izhaja izključno iz uskladitve sredstev, ki jih vnaprej izplača država v skladu s proračunskimi napovedmi, in dejansko dolgovanega prispevka po zaključku državnega računa.

126 Da bi tožeča stranka po eni strani dokazala obstoj ali neobstoj izravnave presežka iz poslovanja in naložbenega primanjkljaja ter po drugi strani razložila temeljno načelo št. 26 specifikacij, predlaga Sodišču prve stopnje, naj odredi predložitev poročil inšpektorata IGAE v zvezi z državnim računom za poslovna leta od 1990 do 1997.

127 Tožeča stranka tudi predlaga Sodišču prve stopnje, naj španskim organom naloži predložitev celotnega spisa v zvezi z likvidacijo pogodbe iz leta 1978, da bi se seznanila s pogajanji, ki so potekala med družbo Trasmediterránea in špansko državo ob likvidaciji pogodbe, ter tudi pravnimi in dejanskimi elementi, na katere se je španska država nazadnje oprla, da bi izdelala poravnalni račun.

128 Komisija, ki jo podpira Kraljevina Španija, v bistvu trdi, da je tožeča stranka nepravilno ugotovila dejansko stanje, ko je menila, da naj bi se presežki iz poslovanja, ki jih je imela Trasmediterránea v nekaterih poslovnih letih, uporabljali za povečanje premoženja družbe in ne za izravnavo drugih prispevkov javnih sredstev.

129 Res je, da naj bi razdelek „poslovanje" državnega računa izkazal presežek v nekaterih poslovnih letih. Vendar pa naj bi razdelek „naložbe" državnega računa izkazal primanjkljaj v vsakem poslovnem letu. Poleg tega naj bi iz poročila Tribunal de Cuentas izhajalo, da so bili zgoraj navedeni presežki iz poslovanja sistematično namenjeni za izravnavo primanjkljaja v razdelku „naložbe", da bi zmanjšali letni prispevek javnih sredstev. Ker naj bi presežek iz poslovanja nikoli ne bil višji od naložbenega primanjkljaja, naj ne bi nobeno poslovno leto izkazalo presežka na državnem računu. V zvezi s tem Kraljevina Španija v bistvu pojasnjuje, da je državni račun v 20 letih obstoja pogodbe iz leta 1978 po izravnavi razdelkov „poslovanje" in „naložbe", ki ju je treba šteti za dva razdelka istega računa, vedno izkazal primanjkljaj.

130 V teh okoliščinah naj bi bilo odveč razpravljati o razlagi temeljnega načela št. 26 specifikacij, v katerem naj bi se vsekakor predvidevala izravnava poslovnih let.

131 Očitno naj bi torej bilo, da je popolnoma nepomembno, ali obveznosti, ki jih je treba poravnati, bremenijo neko poslovno leto ali ne, kajti tudi če bi do te letne bremenitve prišlo, to ne bi nikakor vplivalo na skupni znesek javnih sredstev, ki jih je prejela Trasmediterránea v celotnem obdobju pogodbe iz leta 1978.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

a) Prvi del

132 Najprej je treba opozoriti, da v skladu z izpodbijano odločbo pogodbena narava nadomestila izdatkov za prestrukturiranje osebja družbe Trasmediterránea sloni na dveh temeljnih načelih specifikacij, to je temeljnih načelih št. 25 in št. 28.

133 Po mnenju tožeče stranke pogodbena narava nadomestila izdatkov za prestrukturiranje osebja ne more izhajati iz temeljnega načela št. 25, A, (b), točka 7, ki predvideva spodbudo za izboljšanje produktivnosti družbe Trasmediterránea. Ta trditev nima učinka, saj se izpodbijana odločba nanaša na temeljno načelo št. 25 v celoti in ne navaja izrecno določbe tega načela, ki predvideva spodbudo za produktivnost. Tudi če bi se strinjali s tožečo stranko, da posebna določba iz točke 7 temeljnega načela št. 25, A, (b), specifikacij ne omogoča utemeljitve pogodbene

narave nadomestila izdatkov za prestrukturiranje osebja, iz tega vseeno ne izhaja, da je Komisija storila napako pri presoji pogodbe iz leta 1978, ko je menila, da temeljno načelo št. 25, za katero je treba spomniti, da določa računovodski mehanizem državnega računa, ponuja pogodbeno podlago za nadomestilo zadevnih izdatkov za prestrukturiranje osebja.

134 Tožeča stranka tudi trdi, da temeljno načelo št. 25 specifikacij, upoštevano v celoti, ne obsega izrednih izdatkov in da izdatki za prestrukturiranje osebja pomenijo take izdatke. V zvezi s tem je dovolj navesti, da tožeča stranka ne navaja nobenega dokaza v podporo svoji trditvi, da temeljno načelo št. 25 razlikuje med dopustnimi običajnimi izdatki na eni strani in izrednimi izdatki, ki so izključeni s področja njegove uporabe, na drugi. Poleg tega tudi ne navaja niti najmanjšega razloga, zaradi katerega bi bilo treba izdatke za prestrukturiranje osebja šteti za izredne izdatke. V teh okoliščinah ni treba odrediti pripravljalnih ukrepov za določitev obstoja tega domnevnega razlikovanja in posledic, ki bi jih to imelo za dopustnost nadomestila izdatkov za prestrukturiranje osebja.

135 Iz zgoraj navedenega izhaja, da tožeča stranka ni predložila zadostnih dokazov za ugotovitev napačne presoje Komisije, v skladu s katero nadomestilo izdatkov za prestrukturiranje osebja, upoštevanih za določitev zneska subvencij za leto 1997 in poravnavo, izhaja iz pogodbe iz leta 1978 na podlagi temeljnega načela št. 25. Poleg tega je treba navesti, da je presoja Komisije v skladu s presojo Tribunal de Cuentas – nacionalnega organa za zunanji finančni nadzor –, kot jo vsebuje poročilo tega organa o likvidaciji pogodbe iz leta 1978, katere veljavnost ni bila izpodbijana pred pristojnimi španskimi organi. V teh okoliščinah je treba za potrebe tega postopka ugotoviti, da temeljno načelo št. 25 pomeni veljavno pogodbeno podlago za nadomestilo izdatkov za prestrukturiranje.

136 Zato ni treba preučiti, ali je bilo mnenje, da pogodbena narava nadomestila izdatkov za prestrukturiranje osebja izhaja tudi iz temeljnega načela št. 28 specifikacij, napačno. Prav tako ni treba preučiti, ali to nadomestilo izhaja iz avtonomnih dovoljenj španskih organov. Sodišču prve stopnje tudi ni treba odločiti o predlogih za pripravljalne ukrepe za določitev nekaterih dejstev v zvezi s temeljnim načelom št. 28 in avtonomnimi dovoljenji španskih organov, ki nikakor ne bi mogli spremeniti sklepa iz prejšnje točke.

137 Prvi del tožbenega razloga je torej treba zavrniti kot neutemeljen.

b) Drugi del

138 V drugem delu tožeča stranka v bistvu očita Komisiji, da je naredila napako pri presoji, ko je menila, da celotna subvencija za poravnavo izhaja iz pogodbe iz leta 1978. Po mnenju tožeče stranke je v pogodbi iz leta 1978 določeno, da se z izdatki za poravnavo bremenijo poslovna leta, na katera se ti izdatki nanašajo, in da se opravi izravnava teh izdatkov in morebitnih presežkov v teh poslovnih letih. Subvencija za poravnavo bi torej lahko krila izdatke za poravnavo samo, če v poslovnih letih, na katera se izdatki nanašajo, ni bilo zadostnega presežka za izvedbo izravnave.

139 Tudi če predpostavimo, da je v pogodbi iz leta 1978 določeno, da se z izdatki za poravnavo bremenijo poslovna leta, na katera se ti izdatki nanašajo, in da se opravi izravnava teh izdatkov in morebitnih presežkov v teh poslovnih letih, iz tega kljub temu ne izhaja, da je Komisija naredila napako, ko je menila, da skupni znesek subvencije za poravnavo izhaja iz pogodbe iz leta 1978.

140 Iz spisa namreč izhaja, da je razdelek „naložbe“ državnega računa izkazoval primanjkljaj skozi celotno obdobje trajanja pogodbe iz leta 1978 in da je tudi razdelek „poslovanje“ državnega računa izkazoval primanjkljaj za vsa poslovna leta pogodbe iz leta 1978, razen za poslovna leta 1987, 1988 in od 1991 do 1995. Iz tega izhaja, da razen v teh zadnjih poslovnih letih državni račun ni nikoli izkazal presežka.

141 Kar zadeva poslovna leta 1987, 1988 in od 1991 do 1995, je nesporno, da je bil primanjkljaj v razdelku „naložbe“ višji od presežka v razdelku „poslovanje“, tako da po izravnavi teh dveh razdelkov državni račun tudi za ta poslovna leta ni izkazal presežka.

142 Res je, da tožeča stranka izpodbija, da je izravnava obeh razdelkov državnega računa v skladu s temeljnim načelom št. 25 specifikacij. Vendar pa razlage tega načela, ki jo je predlagala tožeča stranka, ne podpirata niti besedilo te določbe niti njena uporaba na podlagi pogodbe iz leta 1978. V nasprotju s tem, kar trdi tožeča stranka, dejstvo, da je v temeljnem načelu št. 25 specifikacij predvidena možnost prispevkov javnih sredstev za uravnoteženje vsakega od dveh razdelkov državnega računa, nikakor ne izključuje, da se znesek teh prispevkov izračuna po uporabi morebitnih presežkov enega razdelka za izravnavo primanjkljaja drugega razdelka. V zvezi s tem iz poročila Tribunal de Cuentas izhaja, kot to pravilno navaja Komisija, da so bili presežki iz poslovanja sistematično namenjeni za izravnavo primanjkljaja v razdelku „naložbe“, da bi zmanjšali letni prispevek javnih sredstev.

143 Čeprav tožeča stranka trdi, da bi poročilo Tribunal de Cuentas lahko vsebovalo napako glede izravnave razdelkov državnega računa, je treba ugotoviti, da ne navaja niti najmanjšega dokaza, ki bi upravičeval dvom o resničnosti podatkov, navedenih v tem poročilu, ki ga je sama predložila v tem postopku. V teh okoliščinah ni razloga za nadaljnjo obravnavo predloga tožeče stranke, naj Sodišče prve stopnje odredi

predložitev poročil o nadzoru inšpektorata IGAE za poslovna leta od 1990 do 1997, da bi ugotovilo, ali je izravnava dveh razdelkov državnega računa obstajala ali ne (v zvezi s tem glej sodbo Sodišča z dne 7. julija 1982 v zadevi Klöckner-Werke proti Komisiji, 119/81, Recueil, str. 2627, točka 8).

144 Ker ni dokazano, da je državni račun izkazal kakršen koli presežek, ki bi ga lahko namenili za izravnavo izdatkov za poravnavo, je treba ugotoviti, da Komisija ni naredila napake, ko je sprejela stališče, da subvencija za poravnavo zajema vse izdatke za poravnavo, ne da bi te izdatke dodelila poslovnim letom, na katera se ti izdatki nanašajo. Drugi del tega tožbenega razloga je torej tudi treba zavrniti.

145 Nazadnje, kar zadeva predlog tožeče stranke, naj Sodišče prve stopnje naloži španskim organom predložitev celotnega spisa v zvezi z likvidacijo pogodbe iz leta 1978 za ugotovitev obstoja pogajanj med španskimi organi in družbo Trasmediterránea, je dovolj navesti, da tožeča stranka ne pojasnjuje, kako bi taka pogajanja ali okoliščine, v katerih je bil izdelan poravnalni račun, omogočile ugotovitev, da je Komisija naredila napako pri presoji, ko je menila, da subvencija za leto 1997 in subvencija za poravnavo izhajata iz pogodbe iz leta 1978. V teh okoliščinah ni razloga, da se ugodi predlogu tožeče stranke za pripravljalne ukrepe.

146 Glede na zgoraj navedeno je treba zavrniti drugi tožbeni razlog, ki se nanaša na nezakonitost izpodbijane odločbe v delu, ki se nanaša na subvenciji za leto 1997 in poravnavo.

II – *Subvencija za leto 1998*

147 Tožeča stranka izpodbija tudi zakonitost izpodbijane odločbe v delu, ki dovoljuje izplačilo subvencije za leto 1998 kot nove pomoči, združljive s skupnim trgom. V zvezi s tem trdi, da izpodbijana določba krši člen 88 ES, člen 86(2) ES in obveznost obrazložitve aktov institucij.

148 Komisija, ki jo podpira Kraljevina Španija, izpodbija utemeljenost teh tožbenih razlogov.

A – *Tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 88 ES*

1. Trditve strank

149 Tožeča stranka v bistvu trdi, da izpodbijana odločba krši člen 88 ES, ker je Komisija v njej napačno presodila pomen primernih ukrepov, predlaganih v zvezi s pogodbo iz leta 1978, ko je subvencijo za leto 1998 opredelila kot novo pomoč in preučila njeno združljivost na podlagi členov 86 ES in 87 ES.

150 V zvezi s tem najprej trdi, da iz člena 19 Uredbe št. 659/1999 in sodne prakse izhaja, da če država članica sprejme ukrepe, ki jih je predlagala Komisija, jo to sprejetje obvezuje, da navedene ukrepe tudi izvede (sodbi Sodišča z dne 24. marca 1993 v zadevi CIRFS in drugi proti Komisiji, C-313/90, Recueil, str. I-1125, in z dne

15. oktobra 1996 v zadevi IJssel-Vliet Combinatie, C-311/94, Recueil, str. I-5023, točka 35 in naslednje). Obvezujočo naravo predlaganih in sprejetih primernih ukrepov naj bi bilo tudi mogoče uveljavljati zoper Komisijo, ki naj pozneje ne bi mogla ignorirati njihove vsebine in učinkov.

151 Nato trdi, da je Kraljevina Španija sprejela predlog za primerne ukrepe, ki ga je oblikovala Komisija v zvezi s pogodbo iz leta 1978. Po mnenju tožeče stranke so predlagani in sprejeti primerni ukrepi pozivali španske organe, naj z 31. decembrom 1997 odpovejo pogodbo iz leta 1978 in objavijo javni razpis za sklenitev nove pogodbe o izvajanju javne službe. Za dokaz tega dejstva Sodišču prve stopnje predlaga, naj Komisiji naloži predložitev spisa v zvezi s predlogom za primerne ukrepe.

152 Po mnenju tožeče stranke španski organi niso sprejeli primernih ukrepov v zvezi s pomorskimi linijami med otoki kanarskega arhipelaga, in od 1. januarja 1998 je Trasmediterránea nadaljevala upravljanje teh linij ter prejela subvencijo na podlagi enakih pogojev, kot so bili pogoji iz pogodbe iz leta 1978, ki teoretično ni več veljala, ne da bi bila ta storitev oddana in bi bili posledično določeni stroški obveznosti gospodarske javne službe na podlagi postopka javnega razpisa. Sprejeti primerni ukrepi naj torej ne bi bili upoštevani.

153 Poleg tega naj ne bi noben nov element Komisiji dopuščal dvoma o presoji, ki jo je vseboval predlog za primerne ukrepe in v skladu s katero storitve, ki jih je ponujala Trasmediterránea, niso bile storitve splošnega gospodarskega interesa, ker je obstajala konkurenca za opravljanje teh storitev.

154 Prvič, dejstvo, da so se storitve, zajete v subvenciji za leto 1998, nanašale samo na linije med otoki arhipelaga, medtem ko se je predlog za primerne ukrepe nanašal na vse linije, zajete v pogodbi iz leta 1978, naj presojam, opravljenim na podlagi predloga za primerne ukrepe v zvezi s pogodbo iz leta 1978, ne bi odvzelo pomena za preučitev subvencije za leto 1998.

155 Po mnenju tožeče stranke se je namreč predlog za primerne ukrepe v zvezi s pogodbo iz leta 1978 nanašal izrecno na kanarske pomorske linije. V zvezi s tem trdi, da iz ugotovitev v uvodu predloga za primerne ukrepe izhaja, da je bil predlog sprejet kot posledica pritožb, ki so se nanašale prav na protikonkurenčno ravnanje družbe Trasmediterránea pri upravljanju kanarskih linij. Poleg tega naj bi Komisija s temi primernimi ukrepi tiho merila na kanarske linije. To naj bi izhajalo iz tega, da je Komisija kritizirala komercialno prožnost, predvideno v pogodbi iz leta 1978, prav prožnost, ki je bila predmet pritožbe tožeče stranke v zvezi z linijo Tenerife–Agaete–Gran Canaria. To naj bi izhajalo tudi iz domnevnega navajanja Komisije v predlogu za primerne ukrepe, da resno dvomi o potrebi, da se uvedejo obveznosti gospodarske javne službe za nekatere zadevne pomorske linije, glede na to, da bi povezave na teh linijah lahko ustrezno zagotavljala ali so jih ustrezno zagotavljala zasebna podjetja, ki so jih opravljala komercialno.

156 Za ugotovitev, ali je Komisija še posebej upoštevala položaj na kanarskem trgu, tožeča stranka predlaga Sodišču prve stopnje, naj Komisiji naloži predložitev spisa v zvezi s predlogom za primerne ukrepe.

157 Drugič, domnevna začasnost ureditve, ki je privedla do izplačila subvencije za leto 1998, naj ne bi zadostovala, da se upraviči ponovna preučitev meril, ki jih je Komisija uporabila v okviru predloga za primerne ukrepe v zvezi s pogodbo iz leta 1978. Po eni strani naj ureditev, ki je privedla do subvencije za leto 1998, ne bi bila resnično začasna, ker naj bi odločba z dne 9. oktobra 1998 družbi Trasmediterránea dovoljevala, da ponuja storitve na zadevnih linijah brez časovne omejitve. Po drugi

strani naj bi imeli kanarski organi, kot naj bi navedla Komisija na podlagi preučitve pogodbe iz leta 1998 (Odločba Komisije 2001/156/ES z dne 19. julija 2000 o državni pomoči Španije za sektor pomorskega prometa (nova pogodba o pomorski gospodarski javni službi) (UL 2001, L 57, str. 32)), dovolj časa za vzpostavitev pravnega sistema, ki bi bil v skladu s pravom Skupnosti in/ali ne bi ogrožal kontinuitete javne službe. Vsekakor naj tveganje prekinitve storitev povezave med otoki kanarskega arhipelaga ne bi obstajalo, saj je te povezave zadostno zagotavljala ne samo Trasmediterránea, ampak tudi konkurenčne pomorske družbe.

158 Da bi tožeča stranka dokazala, da dovoljenja, ki sestavljajo začasno ureditev, niso začasna, Sodišču prve stopnje predlaga, naj španskim organom naloži predložitev, po eni strani, spisa, ki ga je pripravil Consejería de Turismo y transportes Avtonomne skupnosti Kanarski otoki v okviru zahtevka družbe Trasmediterránea za plačilo zneskov, ki so ji bili domnevno dolgovani za kritje primanjkljaja iz upravljanja linij otoške kabotaže v okviru gospodarske javne službe v poslovnih letih 1998, 1999 in 2000, ter, po drugi strani, celotnega spisa v zvezi z javnimi razpisi za linije v okviru gospodarske javne službe na Kanarskih otokih po začetku veljavnosti odloka št. 133/1998 in tudi celotnega spisa za pripravo sprejetja odloka št. 133/1998, zlasti študij, poročil in gospodarskih informacij, na podlagi katerih je bila izdelana priloga, ki opredeljuje obveznosti gospodarske javne službe.

159 Komisija, ki jo podpira Kraljevina Španija, najprej trdi, da predlog za primerne ukrepe v zvezi s pogodbo iz leta 1978, ki ga je Kraljevina Španija sprejela, nima obvezujočih pravnih učinkov za začasno ureditev.

160 V zvezi s tem trdi, da so španski organi s prekinitvijo pogodbe iz leta 1978 „izčrpali neposreden pravni pomen“ predloga za primerne ukrepe. Po njenem mnenju je bilo treba od tega trenutka nove ukrepe, ki so jih sprejeli različni španski organi, to je po

eni strani začasno ureditev v pristojnosti kanarskih organov in po drugi strani pogodbo iz leta 1998 v pristojnosti nacionalnih organov, preučiti kot novo pomoč. Po mnenju Komisije je začasna ureditev zaradi spremembe trajanja njene veljavnosti pomenila novo pomoč, čeprav je bila materialno enaka pogodbi iz leta 1978. Dodaja, da če bi štela, da sta pogodba iz leta 1978 in začasna ureditev popolnoma enaki, bi bilo treba začasno ureditev priznati kot obstoječo pomoč, kar bi onemogočilo izterjavo pomoči, dodeljene na podlagi te ureditve. Rezultati takega pristopa, ki naj bi bil poleg tega očitno neprimeren v obravnavanem primeru, bi bili verjetno v nasprotju z rezultati, ki jih želi doseči tožeča stranka.

161 Nato trdi, da naj analize pogodbe iz leta 1978, ki jo vsebuje predlog za primerne ukrepe, ne bi bilo mogoče neposredno prenesti na položaj v arhipelagu leta 1998, ker naj bi se ta analiza nanašala na pomorske povezave na celotnem španskem ozemlju in ne na posebni položaj otoške kabotaže na Kanarskih otokih. Dejstvo, da je tožeča stranka vložila pritožbe pred tem predlogom za primerne ukrepe, naj ne bi nikakor vplivalo na ta sklep, kajti čeprav se je tožeča stranka sklicevala samo na položaj na Kanarskih otokih, naj bi Komisija preučila izpostavljeno težavo v celoti.

162 Dodaja, da je položaj v kanarskem arhipelagu morala preučiti na podlagi veljavnih pravil, ki vključujejo po eni strani člen 6(2) Uredbe št. 3577/92, na podlagi katerega liberalizacija kabotaže na Kanarskih otokih ni bila predpisana do 1. januarja 1999, in po drugi strani Smernice Skupnosti o državni pomoči za pomorski promet, v katerih se ne zahteva uporaba javnih razpisov za dodelitev pogodb o izvajanju javne službe.

163 Na podlagi zgoraj navedenega Komisija sklepa, da je bilo popolnoma upravičeno opraviti analizo združljivosti začasne ureditve ločeno od analize, ki jo je opravila na podlagi predloga za primerne ukrepe v zvezi s pogodbo iz leta 1978. Tožbeni razlog

tožeče stranke, ki se nanaša na domnevno kršitev člena 88 ES zaradi neupoštevanja sprejetega predloga za primerne ukrepe, naj bi bil torej neutemeljen.

2. Presoja Sodišča prve stopnje

164 Kot pravilno trdi tožeča stranka, iz člena 19(1) Uredbe št. 659/1999 izhaja, da če država članica v okviru postopka pregleda obstoječih shem pomoči sprejme predlog za primerne ukrepe, ki je naslovljen nanjo, jo to sprejetje zavezuje, da primerne ukrepe tudi izvede.

165 Komisija v obravnavanem primeru in v nasprotju s trditvami tožeče stranke ne izpodbija, da so španski organi sprejeli predlog za primerne ukrepe. Zato je to dejstvo treba šteti za dokazano, ne da bi bilo treba ugoditi predlogu tožeče stranke, naj Sodišče prve stopnje Komisiji naloži predložitev spisa v zvezi s predlogom za primerne ukrepe.

166 Nato je treba opozoriti, kot pravilno trdita Komisija in Kraljevina Španija, da so obvezujoči pravni učinki sprejetih primernih ukrepov, ki so se nanašali na spremembo pogodbe iz leta 1978, prenehali veljati sočasno kot pogodba iz leta 1978.

167 Nazadnje je treba navesti, da ni sporno, da subvencija za leto 1998 pomeni novo pomoč v smislu člena 1(c) Uredbe št. 659/1999, kar torej izključuje, da je bila ta subvencija dodeljena na podlagi izvajanja pogodbe iz leta 1978.

168 V teh okoliščinah sprejeti primerni ukrepi ne morejo sestavljati okvira za presojo združljivosti subvencije za leto 1998 s skupnim trgom. To združljivost je treba presoditi neposredno glede na pravila iz Pogodbe ES.

169 Vseeno je treba preučiti, ali so se, kot trdi tožeča stranka, presoje Komisije, ki jih vsebuje predlog za primerne ukrepe v zvezi s pogodbo iz leta 1978, nanašale posebej na kabotažo med kanarskimi otoki, tako da Komisija ni mogla sprejeti drugačnega sklepa o združljivosti subvencije za leto 1998, kot je sklep, na podlagi katerega je predlagala primerne ukrepe v zvezi s pogodbo iz leta 1978, ne da bi upravičila razloge, zaradi katerih je spremenila svojo presojo.

170 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da začasna ureditev zajema izključno opravljanje storitev pomorskih povezav med otoki arhipelaga, medtem ko je bila pogodba iz leta 1978 namenjena za ureditev opravljanja storitev pomorskih povezav ne samo med otoki kanarskega arhipelaga, ampak tudi med različnimi točkami na polotoku po eni strani ter Baleari, severno Afriko in Kanarskimi otoki po drugi.

171 Nato je treba navesti, da tožeča stranka ne dokaže, da so se presoje v predlogu za primerne ukrepe v zvezi s pogodbo iz leta 1978 nanašale na pomorske povezave med otoki kanarskega arhipelaga.

172 Prvič, dejstvo, da je bil predlog za primerne ukrepe posledica pritožb, ki so se nanašale na protikonkurenčno ravnanje družbe Trasmediterránea pri upravljanju kanarskih pomorskih linij, ne zadostuje za ugotovitev, da se je predlog za primerne ukrepe nujno nanašal na posebni položaj kabotaže med Kanarskimi otoki. Ker se je

predlog za primerne ukrepe nanašal na pogodbo iz leta 1978 v celoti, je treba šteti, da se je presoja Komisije nanašala na celotno pogodbo iz leta 1978 in ne samo na položaj kanarskih linij.

173 Drugič, nič ne kaže na to, da se je Komisija sklicevala na kanarske pomorske linije, ko je v predlogu za primerne ukrepe izrazila resne dvome o potrebi, da se uvedejo obveznosti gospodarske javne službe za nekatere linije, ker te povezave ustrezno zagotavljajo ali lahko zagotavljajo zasebna podjetja, ki jih opravljajo komercialno. Zlasti tožeča stranka ne navaja niti najmanjšega dokaza, ki bi omogočil ugotovitev, da so bile linije, na katerih je glede na predlog za primerne ukrepe obstajala ustrezna konkurenca, nujno kanarske linije.

174 Tretjič, tudi presoja Komisije, v skladu s katero je pogodba iz leta 1978 družbi Trasmediterránea zagotavljala komercialno prožnost, komajda skladno z nalogo gospodarske javne službe, ne kaže, da se je predlog za primerne ukrepe nanašal posebej na položaj na Kanarskih otokih.

175 Nasprotno, dejstvo, da je predlog za primerne ukrepe pozival španske organe, naj pogodbo iz leta 1978 prilagodijo zakonodaji Skupnosti in zlasti pravilom o pogodbah o izvajanju javne službe, kaže na to, da se ta predlog za primerne ukrepe ni nanašal na kanarske linije, ki jih je upravljala Trasmediterránea na podlagi pogodbe iz leta 1978. V skladu s členom 6(2) Uredbe št. 3577/92 namreč liberalizacija kabotaže na Kanarskih otokih ni bila predpisana pred 1. januarjem 1999. V teh okoliščinah Komisija ni mogla dejansko predlagati španskim organom, naj spremenijo sistem opravljanja storitev pomorske povezave med Kanarskimi otoki.

176 Torej ni dokazano, da so se kritične presoje Komisije, ki jih vsebuje predlog za primerne ukrepe, nanašale posebej na kanarske pomorske povezave.

177 Ker tožeča stranka ne navaja resnih utemeljitev v podporo svoji trditvi, Komisiji ni treba naložiti predložitve celotnega spisa v zvezi s predlogom za primerne ukrepe, da bi ugotovili, ali je Komisija še posebej upoštevala položaj kanarskega trga. Poleg tega tudi ni treba odrediti pripravljalnih ukrepov, s katerimi bi domnevno lahko dokazali, da začasna ureditev ni bila začasna, ker sklep iz prejšnje točke nikakor ni odvisen od vprašanja, ali je začasna ureditev, vzpostavljena z odločbo z dne 18. decembra 1997, začasna ali ne.

178 Glede na zgoraj navedeno je treba tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 88(1) ES, ki naj bi izhajala iz dejstva, da je Komisija napačno presodila pomen primernih ukrepov v zvezi s pogodbo iz leta 1978, zavrniti kot neutemeljen.

B – *Tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 86(2) ES in kršitev obveznosti obrazložitve*

179 Tožeča stranka predstavlja pet delov v podporo temu tožbenemu razlogu. Prvi se nanaša na neobstoj akta javnega organa, ki bi družbo Trasmediterránea pooblaščal za opravljanje storitve splošnega gospodarskega interesa. Drugi se nanaša na neobstoj posebne vsebine obveznosti gospodarske javne službe, domnevno dodeljenih družbi Trasmediterránea. S tretjim delom tožbenega razloga tožeča stranka izpodbija potrebo, da se storitev, ki jo je ponujala Trasmediterránea v kanarskem arhipelagu leta 1998, razglasi za storitev splošnega gospodarskega

interesa. S četrtim delom tožbenega razloga tožeča stranka očita neobstoj postopka javnega razpisa za dodelitev domnevne naloge gospodarske javne službe družbi Trasmediterránea in nezadostno obrazložitev v zvezi s tem. Peti del se nanaša na neustreznost subvencije za leto 1998 in nezadostno obrazložitev izpodbijane odločbe v zvezi s tem.

1. Prvi del, ki se nanaša na neobstoj akta javnega organa

a) Trditve strank

180 Tožeča stranka trdi, da se v skladu s sodno prakso podjetje lahko šteje kot pooblaščeno za opravljanje storitve splošnega gospodarskega interesa v smislu člena 86(2) ES, če mu je opravljanje te storitve poverjeno z aktom javnega organa (sodba Sodišča z dne 23. oktobra 1997 v zadevi Komisija proti Franciji, C-159/94, Recueil, str. I-5815, točka 65).

181 Vendar pa naj ne bi v obravnavanem primeru noben akt javnega organa obvezoval družbe Trasmediterránea, da opravlja storitve, za katere je prejela subvencijo za leto 1998. Odločba z dne 18. decembra 1997, s katero so kanarski organi družbi Trasmediterránea dovolili opravljanje storitev pomorske povezave med otoki kanarskega arhipelaga, naj bi bila namreč brez kakršnega koli obvezujočega učinka za družbo Trasmediterránea. V zvezi s tem tožeča stranka po eni strani trdi, da je bilo to dovoljenje odobreno na zahtevo družbe Trasmediterránea, in po drugi strani, da naj bi Trasmediterránea enostransko opustila upravljanje nekaterih linij, zajetih v tem dovoljenju, ali spremenila te linije, kadar se ji je to zdelo primerno za njene poslovne interese. Ker akt javnega organa, ki bi družbi Trasmediterránea nalagal obveznosti, ni obstajal, naj torej eden od pogojev za uporabo člena 86(2) ES ne bi bil

izpolnjen, kar bi moralo Komisiji preprečiti ugotovitev, da je subvencija za leto 1998 združljiva na podlagi te odločbe.

182 Komisija trdi, da je bilo opravljanje javne storitve pomorske povezave med Kanarskimi otoki družbi Trasmediterránea dodeljeno za določen čas z odločbami kanarskih organov z dne 18. decembra 1997, 30. marca 1998 in 11. junija 1998. Te odločbe naj bi opredeljevale obseg navedenih storitev in ureditev, ki velja zanje, čeprav je ta opredelitev določena s sklicevanjem na ureditev iz pogodbe iz leta 1978. Ti elementi naj bi zadostovali za ugotovitev, da je bila družbi Trasmediterránea dodeljena naloga vrste, določene v členu 86(2) ES.

183 Dodaja, da v členu 86(2) ES, kot ga razlaga sodna praksa, ni določena nobena uradna zahteva, ampak se ta člen osredotoča na funkcionalne vidike. Tako naj v tej določbi ne bi bilo določeno, da mora biti akt, s katerim je dodeljena naloga, zakon ali uredba niti da mora biti nujno obvezujoč, kot naj bi bilo pojasnjeno v točki 22 Sporočila Komisije o storitvah splošnega interesa v Evropi. Edini odločilni dejavnik naj bi bil obstoj volje javnega organa, da nalogo dodeli zadevnemu podjetju, kar naj bi preprečevalo enostransko ravnanje tega podjetja.

184 V obravnavanem primeru naj Trasmediterránea med začasno ureditvijo ne bi delovala enostransko, ampak v skladu z akti, ki jih je sprejela kanarska vlada pri uresničevanju svojih pristojnosti za ureditev trga.

185 Kraljevina Španija v bistvu trdi, da je bila z dovoljenjem, ki ga je odobrila vlada Kanarskih otokov na podlagi svojih pristojnosti, družbi Trasmediterránea dodeljena naloga v smislu člena 86(2) ES.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

186 Kot upravičeno trdi tožeča stranka, mora biti podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena, ta naloga dodeljena z aktom javnega organa (sodba Sodišča prve stopnje z dne 13. junija 2000 v združenih zadevah EPAC proti Komisiji, T-204/97 in T-270/97, Recueil, str. II-2267, točka 126 in navedena sodna praksa).

187 V obravnavanem primeru je nesporno, da je Trasmediterránea opravljala storitve pomorske povezave med otoki kanarskega arhipelaga od 1. januarja 1998 na podlagi odločbe kanarskih organov z dne 18. decembra 1997, ki je bila podaljšana z odločbami z dne 30. marca, 11. junija in 9. oktobra 1998. Družbi Trasmediterránea je bila torej naloga opravljanja zadevnih storitev dodeljena z aktom javnega organa.

188 Dejstvo, da je bila ta naloga družbi Trasmediterránea dodeljena na zahtevo tega subjekta, ne more omajati sklepa iz prejšnje točke. Naloga javne storitve se namreč lahko gospodarskemu subjektu dodeli s koncesijo za storitve javne službe (v zvezi s tem glej sodbo Sodišča z dne 27. aprila 1994 v zadevi Almelo in drugi, C-393/92, Recueil, str. I-1477, točka 47). Koncesija pa se lahko podeli samo s privolitvijo koncesionarja. Posledično iz te sodne prakse izhaja, da vpletenost gospodarskega subjekta, pooblaščenega za nalogo javne storitve, v postopek, s katerim mu je ta naloga dodeljena, ne pomeni, da ta naloga ne izhaja iz akta javnega organa.

189 Poleg tega tudi dejstvo, ki ga Komisija ne izpodbija, da je Trasmediterránea opustila upravljanje nekaterih linij, zajetih v začasno ureditev, ne more omajati sklepa iz zgornje točke 187. V zvezi s tem je treba navesti, da je enostranska odpoved opravljanja storitve načeloma združljiva z uvedbo obveznosti gospodarske javne

službe (v zvezi s tem glej sodbo Sodišča z dne 20. februarja 2001 v zadevi Analir in drugi, C-205/99, Recueil, str. I-1271, točka 64). Vendar je teoretično obveznosti gospodarske javne službe mogoče uvesti samo z aktom javnega organa. Iz te sodne prakse, prenesene na okoliščine tega primera, torej izhaja, da dejstvo, da je Trasmediterránea opustila upravljanje nekaterih linij, ne dokazuje, da noben akt javnega organa ne pooblašča družbe Trasmediterránea za opravljanje storitve splošnega gospodarskega interesa.

190 Vsekakor dejstvo, ob predpostavki, da je bilo dokazano, da je Trasmediterránea enostransko opustila ali spremenila nekatere pomorske linije, kaže največ na to, da družba Trasmediterránea ni izpolnila nekaterih obveznosti, ki so ji bile naložene z začasno ureditvijo.

191 Glede na zgoraj navedeno je treba prvi del tega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

2. Drugi del, ki se nanaša na neobstoj natančne opredelitve obveznosti gospodarske javne službe

a) Trditve strank

192 Tožeča stranka trdi, da iz člena 4 Uredbe št. 3577/92 izhaja, da morajo obveznosti gospodarske javne službe imeti posebno vsebino.

193 Ta obveznost natančne opredelitve obveznosti gospodarske javne službe naj bi izhajala tudi iz smernic Skupnosti na področju pomorskega prometa. Res je, da naj Smernic Skupnosti o državni pomoči za pomorski promet ne bi bilo mogoče označiti za pravna pravila, ki jih je uprava vsekakor dolžna upoštevati. Vseeno pa naj bi bila z njimi določena pravila ravnanja, ki kažejo na prakso, ki ji je treba slediti, in od katerih uprava ne bi smela odstopati, ne da bi za to navedla razloge, saj bi sicer kršila načelo enake obravnave (v zvezi s tem glej sodbe Sodišča z dne 30. januarja 1974 v zadevi Louwage proti Komisiji, 148/73, Recueil, str. 81, točka 12; z dne 1. decembra 1983 v zadevi Michael proti Komisiji, 343/82, Recueil, str. 4023, točka 14, in z dne 9. oktobra 1984 v združenih zadevah Adam in drugi proti Komisiji, od 80/81 do 83/81 in od 182/82 do 185/82, Recueil, str. 3411, točka 22).

194 V tem primeru naj ne bi nobeno pravilo ali akt, enostranski ali pogodbeni, jasno in natančno opredeljeval domnevnih obveznosti storitve splošnega gospodarskega interesa, za katero naj bi bila Trasmediterránea pooblaščena.

195 Tako naj bi se odločba z dne 18. decembra 1997, s katero je bilo odobreno začasno dovoljenje, sklicevala izključno na storitve, ki jih je Trasmediterránea opravljala že na podlagi pogodbe iz leta 1978. Kot pa naj bi Komisija že navedla v predlogu za primerne ukrepe, pogodba iz leta 1978 ni izpolnjevala minimalnih zahtev v zvezi z opredelitvijo in natančnostjo. Zlasti naj bi bilo v zvezi z nekaterimi bistvenimi vidiki, kot sta program opravljanja prevozov ali tarifna shema, v predlogu za primerne ukrepe navedeno, da je bila v pogodbi iz leta 1978 družbi Trasmediterránea dovoljena velika svoboda delovanja na trgu, nezdružljiva z njeno vlogo ponudnice rednih storitev pomorskega prometa, financiranih iz javnih sredstev.

196 V bistvu dodaja, da se ni mogoče sklicevati na opredelitev obveznosti, določenih v odloku št. 113/1998, da bi dokazali upoštevanje pogojev, določenih v členu 86(2) ES. Po eni strani naj bi načelo prepovedi retroaktivnosti pravnih predpisov nasprotovalo temu, da se navedeni odlok uporablja za začasno dovoljenje, dodeljeno

s predhodno odločbo. Po drugi strani naj bi si Trasmediterránea niti ne prizadevala za to, da bi začasna dovoljenja izpolnjevala zahteve iz navedenega odloka.

197 Ker jasna in natančna opredelitev naloge, dodeljene družbi Trasmediterránea, ni obstajala, naj subvencija za leto 1998 ne bi mogla spadati na področje uporabe člena 86(2) ES.

198 Komisija, ki jo podpira Kraljevina Španija, trdi, da so začasna dovoljenja vsebovala opredelitev storitev, začasno dodeljenih družbi Trasmediterránea, s sklicevanjem na opredelitev iz pogodbe iz leta 1978. Ta opredelitev naj ne bi bila splošna, ampak izjemno podrobna in natančna. Iz tega naj bi sledilo, da so bile obveznosti gospodarske javne službe, ki so jih kanarski organi začasno dodelili družbi Trasmediterránea, zadostno opredeljene glede na določbe člena 86(2) ES.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

199 Najprej je treba navesti, da je člen 4 Uredbe št. 3577/92, s katerim se po mnenju tožeče stranke zahteva natančna opredelitev obveznosti gospodarske javne službe, brez pomena za presojo, ali je v členu 86(2) ES zajeta subvencija za leto 1998. Iz člena 6 Uredbe št. 3577/92 namreč izhaja, da je bila kabotaža, ki velja za arhipelag Kanarskih otokov, začasno izvzeta iz izvajanja navedene uredbe do 1. januarja 1999. Ni sporno, da se subvencija za leto 1998 nanaša na storitve kabotaže v kanarskem arhipelagu samo za leto 1998. Iz tega izhaja, da se Uredba št. 3577/92 ne uporablja za okoliščine tega primera.

200 Prav tako se tožeča stranka zaman sklicuje na smernice Skupnosti na področju pomorskega prometa v tem delu tožbenega razloga. Res je, da je v točki 9 smernic navedeno, da morajo biti obveznosti gospodarske javne službe jasno opredeljene. Vendar pa se ta pogoj uporablja samo, kadar je treba določiti, ali se lahko povračilo izgub iz poslovanja, ki izhajajo neposredno iz izpolnjevanja nekaterih obveznosti gospodarske javne službe, opredeli drugače kot državna pomoč v smislu člena 87(1) ES. V tem primeru ni sporno, da subvencija za leto 1998 pomeni tako državno pomoč. Zato se v okoliščinah tega primera zahteva po opredelitvi vsebine obveznosti gospodarske javne službe, določena v smernicah Skupnosti na področju pomorskega prometa, ne uporablja.

201 Poleg tega, tudi če predpostavimo, da je subvencija za leto 1998 na podlagi člena 86(2) ES lahko izvzeta iz uporabe pravil o državni pomoči samo, če so obveznosti gospodarske javne službe jasno opredeljene, je treba ugotoviti, da je ta pogoj v tem primeru izpolnjen. Z odločbo z dne 18. decembra 1997, kakor je bila naknadno podaljšana, je družbi Trasmediterránea dodeljena naloga opravljanja storitev povezave med otoki arhipelaga Kanarski otoki, ki jih je ta družba morala opravljati na podlagi pogodbe iz leta 1978. V tej pogodbi so opredeljene povezave, ki jih mora zagotavljati, pogostost teh povezav in tehnične lastnosti plovil za te povezave. Zato je treba šteti, da so zadevne obveznosti jasno opredeljene.

202 V zvezi s slednjim v nasprotju s tem, kar trdi tožeča stranka, iz predloga za primerne ukrepe v zvezi s pogodbo iz leta 1978 nikakor ne izhaja, da je Komisija menila, da ta pogodba ne izpolnjuje minimalnih zahtev glede opredelitve obveznosti gospodarske javne službe, dodeljenih družbi Trasmediterránea. Komisija je namreč v svojem predlogu za primerne ukrepe navedla samo, da družba Trasmediterránea „lahko spremeni svoj program opravljanja prevozov in tarifno shemo [...], za kar potrebuje predhodno odobritev pristojnih organov, [kar ji daje] svobodo delovanja na trgu, ki ni združljiva z njeno vlogo ponudnice rednih storitev pomorskega prometa, financiranih iz javnih sredstev“. Ta svoboda delovanja nikakor ne izključuje obstoja jasne opredelitve obveznosti gospodarske javne službe, dodeljenih družbi Trasme-

diterránea. Ker mora v skladu s temeljnim načelom št. 5 specifikacij vsako spremembo odobriti pogodbena uprava, opredelitev obveznosti gospodarske javne službe izhaja iz branja pogodbe iz leta 1978 v povezavi z odločbami o odobritvi morebitnih sprememb teh obveznosti. Poleg tega tožeča stranka ne navaja nobenega dokaza, ki bi omogočil trditev, da je družba Trasmediterránea spremenila svoj program opravljanja prevozov brez odobritve pogodbene uprave ali da so bile odločbe o odobritvi te uprave nezakonite.

203 Zato je torej treba ugotoviti, da so obveznosti gospodarske javne službe, dodeljene družbi Trasmediterránea na podlagi začasne ureditve, jasno opredeljene, in posledično drugi del tega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

3. Tretji del, ki se nanaša na neobstoj prave potrebe po javni storitvi

a) Trditve strank

204 Tožeča stranka trdi, da storitev, ki jih je ponujala družba Trasmediterránea v kanarskem arhipelagu, ni bilo treba opredeliti kot storitev splošnega gospodarskega interesa. V zvezi s tem najprej trdi, da čeprav ima država članica določeno svobodo pri organizaciji in zasnovi storitve splošnega gospodarskega interesa, so vseeno organi Skupnosti tisti, ki morajo preveriti, ali je navedena storitev zasnovana tako, da izpolnjuje potrebne stvarne zahteve.

205 Po mnenju tožeče stranke te zahteve izhajajo, najprej, iz sporočila Komisije o storitvah splošnega gospodarskega interesa v Evropi, v katerem je v točki 14 pojasnjeno, da se storitve splošnega gospodarskega interesa razlikujejo od običajnih storitev, ker organi oblasti menijo, da jih je treba opravljati, tudi če zanje ni zadostne

tržne spodbude. Nato naj bi bila v posebnem okviru pomorskega prometa v členu 2 Uredbe št. 3577/92 obveznost gospodarske javne službe opredeljena kot obveznost, ki je ladjar Skupnosti ne bi prevzel ali je ne bi prevzel v enaki meri ali enakih pogojih, če bi upošteval svoje trgovinske interese.

206 Tožeča stranka nato trdi, da je bilo v predlogu za primerne ukrepe že navedeno, da obstajajo resni dvomi o potrebi po uvedbi obveznosti gospodarske javne službe za nekatere zadevne linije, glede na to, da bi povezave na teh linijah lahko ali so jih ustrezno zagotavljala zasebna podjetja, ki so jih opravljala komercialno in ki so ponujala podobne ravni pogostosti, neprekinjenosti, rednosti in tarif. Ta presoja iz leta 1997 naj bi še toliko bolj veljala za leto 1998, leto, v katerem je obstajala ne samo močna konkurenca na skoraj vseh subvencioniranih linijah, ampak tudi ustrezne morske in zračne povezave med otoki.

207 Tožeča stranka je v podporo svoji trditvi, da pomorske povezave med otoki niso pomenile naloge javne storitve, na obravnavi še enkrat poudarila, da je Tribunal Superior de Justicia de Canarias s sodbo z dne 24. oktobra 2003 razveljavilo odlok št. 113/1998. Po mnenju tožeče stranke je glavni razlog za razveljavitev odloka št. 113/1998 dejstvo, da ni bilo potrebe po določitvi obveznosti gospodarske javne službe glede na stopnjo konkurence na trgu linij med Kanarskimi otoki in da so obstajale druge pomorske družbe, ki so opravljale te storitve z večjo zmogljivostjo, več plovili in brez subvencije. Razveljavitev odloka št. 113/1998 naj bi izhajala tudi iz dejstva, da so bili ta odlok in vse njegove priloge „narejeni po meri“ za družbo Trasmediterránea in da je bil ta odlok popolnoma v nasprotju s pravom Skupnosti in španskim pravom.

208 Tožeča stranka se je na obravnavi znova sklicevala na potrdilo generalnega direktorata za promet vlade Kanarskih otokov, ki naj bi bilo v prilogi 28 k tožbi in ki naj bi za leti 1998 in 1999 opredeljevalo vse družbe, ki so zagotavljale prevoz v arhipelagu Kanarskih otokov, ter navajalo plovila, linije, zmogljivosti in pogostosti. Ta prevoz bi bil zagotovljen tudi, če ne bi bilo obveznosti gospodarske javne službe.

209 Komisija, ki jo podpira Kraljevina Španija, najprej navaja, da imajo države članice v skladu s sodno prakso v zvezi s členom 86(2) ES in točko 22 njenega sporočila o storitvah splošnega interesa v Evropi široko diskrecijsko pravico pri določanju obveznosti gospodarske javne službe in da je nadzor Komisije načeloma omejen na odziv v primeru očitnih napak ali zlorab.

210 V bistvu Komisija dodaja, da se je njena preučitev lahko nanašala samo na potrebo po uvedbi obveznosti gospodarske javne službe v času, ko je bila uvedena začasna ureditev za leto 1998, to je konec leta 1997. Zato naj ne bi bili v tem primeru pomembni niti trditve v predlogu za primerne ukrepe niti dejstvo, da je poznejši razvoj položaja omogočil ohranitev nekaterih povezav med otoki kanarskega arhipelaga brez obveznosti gospodarske javne službe.

211 Ker so bile zadevne linije do decembra 1997 vedno predmet obveznosti gospodarske javne službe, po mnenju Komisije ni bilo nerazumno, da so pristojni organi želeli sprejeti ukrepe, s katerimi bi zagotovili kontinuiteto, dokler ne bi začela veljati dokončna ureditev.

212 V zvezi s sodbo Tribunal Superior de Justicia de Canarias, s katero se razveljavlja odlok št. 113/1998, Komisija in Kraljevina Španija trdita, prvič, da je razveljavitev

navedenega odloka brez pomena za presojo potrebe po tem, da se storitve, dodeljene družbi Trasmediterránea na podlagi začasne ureditve, opredelijo kot storitve splošnega gospodarskega interesa.

213 V zvezi s tem Komisija in Kraljevina Španija trdita, da so bile v členu 2 odloka št. 113/1998, ki je bil razveljavljen s sodbo Tribunal Superior de Justicia de Canarias, določene obveznosti gospodarske javne službe za vse gospodarske subjekte, medtem ko je začasna ureditev vključevala pogodbo o izvajanju javne službe, ki je bila sklenjena z družbo Trasmediterránea in je predvidevala nadomestilo. Sodba, s katero je bil razveljavljen odlok št. 113/1998, naj bi se torej nanašala na drugačen položaj, kot je ta, ki je predmet te tožbe.

214 Poleg tega Kraljevina Španija trdi, da je sodba Tribunal Superior de Justicia de Canarias predmet pritožbe na Tribunal supremo (špansko vrhovno sodišče).

b) Presoja Sodišča prve stopnje

215 Najprej je treba poudariti, da se Uredba št. 3577/92 zaradi razlogov, ki so bili navedeni že v točki 199 zgoraj, ne uporablja za okoliščine tega primera. Zato se tožeča stranka zaman sklicuje na člen 2 te uredbe za opredelitev bistvenih pogojev, pod katerimi se lahko storitev šteje za storitev splošnega gospodarskega interesa v smislu člena 86(2) ES.

216 Nato je treba poudariti, da imajo države članice, kot navaja Komisija v točki 22 svojega sporočila o storitvah splošnega interesa v Evropi, široko diskrecijsko pravico pri opredeljevanju, kaj šteje za storitve splošnega gospodarskega interesa (v zvezi

s tem glej sodbo Sodišča prve stopnje z dne 27. februarja 1997 v zadevi FFSA in drugi proti Komisiji, T-106/95, Recueil, str. II-229, točka 99). Zato lahko Komisija podvomi o načinu, na katerega je država članica opredelila te storitve, samo v primeru očitne napake.

217 Preučiti je torej treba, ali je Komisija v izpodbijani odločbi pravilno ugotovila, da kanarski organi niso storili očitne napake pri presoji, ko so menili, da je od 1. januarja 1998 do 31. decembra istega leta obstajala potreba po gospodarski javni službi na kanarskih linijah, na katerih je do takrat prevoze opravljala Trasmediterránea.

218 V zvezi s tem je treba pritrditi Komisiji, da po izteku pogodbe iz leta 1978 kanarski organi niso nerazumno menili, da stanje trga ne omogoča zagotovitve neprekinjenosti storitve pomorske povezave med Kanarskimi otoki, kot jo je do 31. decembra 1997 opravljala Trasmediterránea.

219 Res je nesporno, da je Trasmediterránea ponujala te storitve v konkurenci z drugimi gospodarskimi subjekti, med katerimi je bila tožeča stranka. Vendar pa tožeča stranka ne dokaže, da je ta konkurenca omogočala zagotavljanje podobnih storitev, kot jih je ponujala Trasmediterránea, v smislu neprekinjenosti, rednosti in pogostosti na vseh linijah, na katerih je prevoze opravljala Trasmediterránea na podlagi začasne ureditve.

220 V zvezi s tem v nasprotju s tem, kar trdi tožeča stranka, ugotovitev Komisije v predlogu za primerne ukrepe v zvezi s pogodbo iz leta 1978, da „bi na nekaterih linijah prevoze lahko opravljala (ali jih že opravljajo) zasebna podjetja, ki [...] ponujajo podobne ravni pogostosti, neprekinjenosti, rednosti in tarif", ne dokazuje obstoja konkurence, sposobne zagotavljati enako raven storitev na kanarskih linijah kot Trasmediterránea. Zaradi razlogov, navedenih v točki 173 zgoraj, namreč nikakor ni dokazano, da se je ta ugotovitev nanašala na kanarske linije.

221 Tudi obstoj zračnih povezav med nekaterimi otoki kanarskega arhipelaga leta 1998 ne omogoča ugotovitve, da je konkurenca ponujala podobne storitve povezave med otoki v smislu pogostosti, neprekinjenosti in rednosti, kot so bile storitve, dodeljene družbi Trasmediterránea na podlagi začasne ureditve.

222 V zvezi s sodbo Tribunal Superior de Justicia de Canarias, na katero se je sklicevala tožeča stranka na obravnavi, je treba takoj navesti, da je Komisija ni mogla upoštevati pri sprejetju izpodbijane odločbe, saj je bila izdana po tej odločbi. Zato je tudi Sodišče prve stopnje ne more upoštevati pri presoji zakonitosti izpodbijane odločbe.

223 Poleg tega, čeprav je po trditvah tožeče stranke nacionalno sodišče v tej sodbi ugotovilo, da so drugi gospodarski subjekti opravljali podobne storitve povezave med otoki kot Trasmediterránea z večjo zmogljivostjo in več plovili, je treba ugotoviti, da ta sodba ne vsebuje take ugotovitve.

224 Navesti je tudi treba, da tožeča stranka ne opredeljuje podatkov tržne analize iz zadevne sodbe nacionalnega sodišča, ki bi omogočili ugotovitev obstoja očitne napake pri presoji kanarskih organov glede obstoja stvarne potrebe po javni službi.

225 Poleg tega tudi druge ugotovitve, ki naj bi jih ta sodba domnevno vsebovala in na katere se sklicuje tožeča stranka, ne morejo dokazati obstoja očitne napake pri presoji kanarskih organov, ki naj bi jo Komisija morala ugotoviti v izpodbijani odločbi. Domnevna ugotovitev, da so odlok št. 113/1998 in vse njegove priloge „narejeni po meri" za družbo Trasmediterránea, zaradi česar naj bi bil ta odlok v nasprotju s pravom Skupnosti in španskim pravom, je namreč brez pomena za presojo, ali so bile tržne sile sposobne zagotavljati storitve, ki jih je v arhipelagu leta 1998 opravljala Trasmediterránea.

226 Nazadnje, v nasprotju s trditvami tožeče stranke ni v prilogi 28 k tožbi ali nikjer drugje v spisu nobenega potrdila generalnega direktorata za promet vlade Kanarskih otokov, v katerem naj bi bile za leto 1998 opredeljene vse družbe, ki so zagotavljale prevoz v arhipelagu Kanarskih otokov, ter navedena plovila, linije, zmogljivost in pogostost.

227 Ker noben od elementov, ki jih navaja tožeča stranka, ne omogoča izgube verodostojnosti presoje kanarskih organov, v skladu s katero ni bilo zadostne tržne spodbude za opravljanje podobnih storitev povezave, kot jih je ponujala Trasmediterránea na podlagi začasne ureditve, ni dokazano, da so ti organi prekoračili meje svoje diskrecijske pravice s sprejetjem odločbe z dne 18. decembra 1997, kot je bila naknadno podaljšana. V teh okoliščinah je treba skleniti, da Komisija ni naredila napake pri presoji v izpodbijani odločbi, s katero je sprejela stališče, da so lahko kanarski organi razumno pooblastili družbo Trasmediterránea za nalogo splošnega gospodarskega interesa.

228 Glede na zgoraj navedeno je treba tretji del tega tožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

4. Četrti del, ki se nanaša na neobstoj javnega razpisa in nezadostno obrazložitev

a) Trditve strank

229 Tožeča stranka v bistvu trdi, da je treba pri dodelitvi pomoči, predvidenih za financiranje obveznosti gospodarske javne službe, upoštevati načelo prepovedi

diskriminacije med gospodarskimi subjekti, ki morajo imeti enake možnosti za izkoriščanje zadevnih pomoči. To načelo naj bi bilo vključeno v členu 4 Uredbe št. 3577/92. Poleg tega naj bi Smernice Skupnosti o državni pomoči za pomorski promet prav na podlagi tega načela priporočale uporabo javnih razpisov.

230 V tem primeru naj bi te zahteve ne bile izpolnjene, ker naj bi bila pomoč, odobrena družbi Trasmediterránea, tej dodeljena neposredno brez postopka javnega razpisa. Res je, da naj bi bil po tej dodelitvi objavljen javni razpis na podlagi odloka št. 113/1998. Vendar pa naj bi bili pogoji tega javnega razpisa očitno nesprejemljivi, ker v odloku ni bila predvidena nikakršna subvencija za upravljanje linij, ki so vključevale obveznosti gospodarske javne službe, ampak so bile predvidene samo najvišje tarife, ki so bile po mnenju tožeče stranke nezadostne.

231 Tožeča stranka nazadnje trdi, da v izpodbijani odločbi ni nobenega pojasnila glede bistvenega vprašanja, ali bi bilo izpolnjevanje naloge, dodeljene družbi Trasmediterránea, ovirano z uporabo načela prepovedi diskriminacije, v skladu s katerim je treba pomoči dodeljevati z javnim razpisom. Po mnenju tožeče stranke bi izpodbijana odločba morala vsebovati ta pojasnila, saj naj bi Komisija v predlogu za primerne ukrepe ugotovila, da uporaba pravil o državni pomoči niti pravno niti v praksi ne ovira opravljanja zadevnih storitev, ker ta pravila zahtevajo postopek javnega razpisa. Na podlagi tega sklepa, da je zaradi neobstoja teh pojasnil izpodbijana odločba ne samo v nasprotju s členom 86(2) ES, ampak tudi enostranska in nezadostno obrazložena.

232 Komisija, ki jo podpira Kraljevina Španija, v bistvu trdi, da španski organi niso bili dolžni dodeliti pogodb o izvajanju javne službe z javnim razpisom. Tako naj bi iz točke 9 Smernic Skupnosti o državni pomoči za pomorski promet izhajalo, da čeprav Komisija spodbuja dodeljevanje pogodb o izvajanju javne službe z javnim razpisom, naj bi bila uporaba drugih metod oddajanja sprejemljiva, zlasti v primeru kabotaže med otoki z rednimi trajektnimi storitvami.

233 Ker se poleg tega v tem primeru dejstva nanašajo na leto 1998, naj bi bilo sklicevanje na člen 4 Uredbe št. 3577/92 brez pomena ob upoštevanju člena 6(2) Uredbe št. 3577/92, v katerem je določeno, da se določbe navedene uredbe ne uporabljajo za Kanarske otoke pred 1. januarjem 1999.

234 Dodaja, da glede na trenutno stanje prava Skupnosti iz člena 86 ES ne izhaja nikakršna splošna obveznost, da se pogodbe o izvajanju javne službe dodeljujejo z javnim razpisom. V teh okoliščinah naj ne bi bilo treba preučiti, ali je ta dodelitev brez javnega razpisa v skladu s členom 86(2) ES.

235 Nato Komisija trdi, da tudi če bi obveznost objave javnega razpisa v tem primeru načeloma obstajala, vendar ni, bi začasnost in prehodnost zadevne ureditve ter načelo neprekinjenosti javne storitve, priznano v deklaraciji, priloženi Amsterdamski pogodbi, lahko upravičili obravnavo *ad hoc*, ker bi bilo razumno meniti, da je samo gospodarski subjekt, ki je v preteklosti opravljal te storitve, sposoben zagotoviti njihovo ohranitev takoj in za tako kratko obdobje, kot ga je zajemala začasna ureditev.

236 Nazadnje trdi, da dokončna ureditev, ki izhaja iz odloka št. 133/1998, omogoča dodeljevanje pogodb o izvajanju javne službe, ki bi lahko vključevale nadomestila, samo na podlagi javnih razpisov.

237 Na podlagi teh ugotovitev naj bi bilo očitno, da neobstoj postopka javnega razpisa v tem primeru ni omogočal izključitve uporabe člena 86(2) ES.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

238 Tožeča stranka se zaman sklicuje na Uredbo št. 3577/92 in Smernice Skupnosti o državni pomoči za pomorski promet, da bi dokazala, da je treba storitve splošnega gospodarskega interesa dodeliti na podlagi rezultata postopka javnega razpisa. Po eni strani se namreč Uredba št. 3577/92 ne uporablja za okoliščine tega primera (glej točko 199 zgoraj). Po drugi strani zgoraj navedene smernice, s katerimi se nikakor ne zahteva uporaba javnega razpisa za izbiro gospodarskih subjektov, pooblaščenih za opravljanje storitev otoške kabotaže, niso pomembne za določitev pogojev uporabe člena 86(2) ES (glej točko 200 zgoraj).

239 Poleg tega niti iz besedila člena 86(2) ES niti iz sodne prakse v zvezi s to določbo ne izhaja, da se naloga splošnega interesa gospodarskemu subjektu lahko dodeli samo na podlagi rezultata postopka javnega razpisa. V nasprotju s trditvami tožeče stranke v teh okoliščinah ni mogoče zahtevati, da bi izpodbijana odločba vsebovala posebno obrazložitev glede neobstoja takega postopka za dodelitev opravljanja storitve pomorske povezave med Kanarskimi otoki družbi Trasmediterránea.

240 Četrti del tega tožbenega razloga je torej treba zavrniti.

5. Peti del tožbenega razloga, ki se nanaša na neustreznost nadomestila za leto 1998 in nezadostno obrazložitev

a) Trditve strank

241 Tožeča stranka v bistvu trdi, da je subvencija za leto 1998 neustrezna in da izpodbijana odločba ne vsebuje zadostne obrazložitve v zvezi s tem.

242 Kar zadeva, prvič, domnevno nezadostno obrazložitev, tožeča stranka najprej trdi, da ni bila seznanjena s konkretnimi podatki o stroških zadevnih linij, ki so bili upoštevani pri oceni zneska subvencije za leto 1998. Dejstvo, da Komisija ni navedla natančnih številk, na katere je oprla svoje priznanje ustreznosti zneska te subvencije, naj bi pomenilo nezadostno obrazložitev izpodbijane odločbe, zaradi česar naj bi bila ta nična. Tožeča stranka predlaga Sodišču prve stopnje, naj Komisiji naloži predložitev celotne izpodbijane odločbe, da bi se lahko branila.

243 Kar zadeva, drugič, neustreznost nadomestila, najprej trdi, da iz sodne prakse Skupnosti izhaja, da se za uporabo odstopanja iz člena 86(2) ES nadomestilo lahko nanaša samo na dodatne stroške, nastale pri izpolnjevanju posebne naloge, dodeljene podjetju, pooblaščenemu za opravljanje storitve splošnega gospodarskega interesa. Poleg tega bi dodelitev tega nadomestila morala biti nujna, da bi navedeno podjetje lahko zagotavljalo svoje obveznosti gospodarske javne službe v razmerah gospodarskega ravnotežja (zgoraj v točki 216 navedena sodba FFSA in drugi proti Komisiji, točka 11). Trdi tudi, da je v Smernicah Skupnosti o državni pomoči za pomorski promet navedeno, da morajo biti dodatni stroški neposredno povezani s primanjkljajem, ki ga ima gospodarski subjekt, in da je treba posebej vknjižiti vsako storitev, da bi preprečili čezmerna nadomestila, navzkrižne subvencije ter neustrezne upravljanje in metode poslovanja.

244 V tem primeru naj izpodbijana odločba ne bi bila v skladu s temi zahtevami. V zvezi s tem tožeča stranka navaja štiri očitke.

245 Prvič, Komisija naj ne bi preverila številk v poročilu neodvisnega izvedenca, ki so ga imenovali kanarski organi za preučitev dopustnega zneska nadomestila za leto 1998, čeprav naj bi bila nepristranskost avtorja tega poročila nezanesljiva, ker so poročilo naročili kanarski organi. Za dokaz svojih trditev v zvezi s poročilom izvedenca, ki so ga imenovali kanarski organi, tožeča stranka predlaga Sodišču prve stopnje, naj odredi predložitev navedenega poročila.

246 Drugič, metodologija, na kateri sloni navedeno poročilo, naj bi bila neustrezna, ker temelji na analizi stroškov nekega gospodarskega subjekta in ne na realnih stroških družbe Trasmediterránea.

247 Tretjič, ta metodologija naj bi bila izdelana po meri za družbo Trasmediterránea, saj naj bi kanarski organi ob sprejetju odloka št. 113/1998 sami ugotovili, da za opravljanje storitev, ki so bile določene v njem, ni treba dodeliti subvencije in da je financiranje teh storitev zadostno zagotovljeno s prihodki iz zaračunavanja najvišjih tarif, določenih v tem odloku. Če so bile te tarife zadostne ob objavi javnega razpisa, Trasmediterránea z uporabo teh tarif ne bi smela utrpeti primanjkljaja, ki ga je bilo treba nadomestiti s subvencijo.

248 Poleg tega naj bi obstajala diskriminacija med, na eni strani, družbo Trasmediterránea, ki je koristila ugodnosti sistema subvencioniranja, in, na drugi strani, drugimi gospodarskimi subjekti, ki so lahko koristili izključno ugodnosti sistema, določenega v odloku št. 113/1998, ki ni predvideval nikakršne subvencije.

249 Za ugotovitev tehničnih in gospodarskih pogojev, ki so jih kanarski organi upoštevali pri opredelitvi obveznosti gospodarske javne službe in veljavnih tarif v odloku št. 113/1998, tožeča stranka predlaga Sodišču prve stopnje, naj španskim organom naloži predložitev spisa, ki ga je pripravil Consejería de Turismo y transportes Avtonomne skupnosti Kanarski otoki v okviru zahtevka družbe Trasmediterránea za plačilo zneskov, ki so ji bili domnevno dolgovani za kritje primanjkljaja iz upravljanja linij otoške kabotaže v okviru gospodarske javne službe v letih 1998, 1999 in 2000. Predlaga tudi predložitev poročila neodvisnega izvedenca. Poleg tega predlaga, naj Sodišče prve stopnje odredi predložitev celotnega spisa v zvezi z javnimi razpisi za linije v okviru gospodarske javne službe na Kanarskih otokih po začetku veljavnosti odloka št. 133/1998. Nazadnje predlaga predložitev celotnega spisa za pripravo sprejetja odloka št. 133/1998, zlasti študij, poročil in gospodarskih informacij, na podlagi katerih je bila izdelana priloga, v kateri so opredeljene obveznosti gospodarske javne službe.

250 Četrtič, v poročilu neodvisnega izvedenca naj ne bi bili analizirani niti razlogi za primanjkljaj iz upravljanja linij niti tarifna politika družbe Trasmediterránea, čeprav je bila po mnenju tožeče stranke preučitev teh elementov bistvenega pomena za ugotovitev, ali je primanjkljaj dejansko nastal zaradi potrebe po zagotavljanju obveznosti gospodarske javne službe ali zaradi drugih poslovnih razlogov.

251 V zvezi s tem tožeča stranka trdi, da je bil s subvencijo nadomeščen primanjkljaj, ki je nastal zlasti zaradi politike selektivnega zniževanja tarif na hitri liniji Santa Cruz de Tenerife–Las Palmas. Zlasti trdi, da Trasmediterránea na tej liniji uporablja več kot 50-odstotno znižanje glede na odobrene najvišje tarife za tri od petih povezav, ki jih Trasmediterránea opravlja vsak dan in pri katerih konkurira tožeči stranki. Za drugi dve povezavi naj bi Trasmediterránea uporabljala tarifo, ki je skoraj enaka najvišji tarifi. Da bi tožeča stranka dokazala resničnost te trditve, Sodišču prve stopnje predlaga, naj Komisiji naloži predložitev informacij, ki jih ima na voljo o tarifni politiki družbe Trasmediterránea v poslovnem letu 1998 na linijah Los Cristianos–La Gomera in Santa Cruz de Tenerife–Las Palmas. Sodišču prve stopnje tudi predlaga, naj družbi Trasmediterránea naloži predložitev izvoda veljavnih uradnih tarif za leto 1998 za hitro linijo Las Palmas–Santa Cruz de Tenerife, razčlenjenih po časovnem okviru.

252 Tožeča stranka v bistvu trdi, da je nezakonito subvencionirati linije, ki so teoretično opredeljene kot linije splošnega interesa, medtem ko ima upravljavec teh linij velik primanjkljaj iz poslovanja zaradi politike zniževanja tarif glede na določene tarife, kar je v nasprotju s pomembnimi določbami Pogodbe ES. V teh okoliščinah naj Komisija subvencije za leto 1998 ne bi mogla razglasiti za združljivo s skupnim trgom.

253 Komisija, ki jo podpira Kraljevina Španija, trdi, da je nadomestilo, ki ga je prejela Trasmediterránea in je bilo izračunano v skladu s primerno metodo, ustrezno in sorazmerno.

254 Kar zadeva metodologijo, Komisija trdi, da ta po eni strani temelji na simulaciji fiksnih in variabilnih stroškov, ki bi jih moral imeti neki gospodarski subjekt pri upravljanju vsake od zadevnih linij, ob upoštevanju pogojev, ki so jih določili javni organi, in prometnih tokov, zabeleženih v preteklih poslovnih letih, ter po drugi strani na simulaciji predvidljivih prihodkov za vsako linijo, izračunanih z uporabo tarif za zgoraj navedene prometne tokove. Primanjkljaj, ki se vsekakor šteje za objektivno upravičljivega, naj bi izhajal iz razlike med temi stroški in prihodki. Na podlagi teh meril naj bi bil sklep študije, da vse linije izkazujejo večji ali manjši primanjkljaj. Skupni primanjkljaj naj bi znašal 1,652 milijarde ESP, medtem ko je Trasmediterránea zaprosila za subvencijo zneska v višini 2,5 milijarde ESP. Razlika med zneskom, za katerega je zaprosila Trasmediterránea, in zneskom, ki so ga kanarski organi dejansko odobrili, naj bi dokazovala jasno nasprotje med interesi družbe Trasmediterránea in interesi kanarske vlade pri izračunu nadomestila. Zato naj ne bi bilo nobenega razloga za sum, da je bilo poročilo neodvisnega izvedenca izdelano v prid družbi Trasmediterránea.

255 Dejstvo, da se je poročilo oprlo ne samo na podatke, ki jih je predložila Trasmediterránea, ampak tudi na ocene na podlagi stroškov, ki bi jih moral imeti neki gospodarski subjekt, naj ne bi vzbujalo vprašanj, ampak naj bi dokazovalo natančnost opravljene analize. Uporaba te metode naj bi namreč preprečevala, da bi se poročilo oprlo na stroške, ki bi jih Trasmediterránea lahko umetno precenila.

256 Poleg tega naj Komisija ne bi slepo sprejela poročila neodvisnega izvedenca, ampak naj bi podrobno preučila njegove podlage, uporabljeno metodologijo in tudi opravljene izračune ter ugotovila, da sestavljajo zanesljivo podlago.

257 Kar zadeva trditev, da naj bi bila nadomestila, izplačana družbi Trasmediterránea, previsoka, ker bi morali prihodki, izhajajoči iz prej odobrenih tarif, zadostovati, Komisija odgovarja, da lahko javni organ na podlagi ureditve sektorja zakonito določi, da se bo gospodarski subjekt financiral delno iz neposrednih plačil

uporabnikov in delno iz javne pomoči, pri čemer je glavna skrb javnih organov interes uporabnikov javne storitve in ne interes gospodarskih subjektov.

258 V zvezi z očitkom, da naj bi bila pomoč nesorazmerna in torej v nasprotju s členom 86(2) ES, ker naj bi se to nadomestilo uporabljalo za financiranje tarifne politike družbe Trasmediterránea na linijah, na katerih se je srečevala s konkurenco, Komisija v bistvu trdi, da ta očitek ne vzdrži niti najmanjše analize. Najprej, javni organ naj bi na podlagi ureditve sektorja lahko zakonito določil, da se bo gospodarski subjekt, pooblaščen za opravljanje javne storitve, financiral delno iz neposrednih plačil uporabnikov in delno iz javne pomoči. Člen 86(2) ES naj bi bil predviden za natančno take primere. S to določbo naj bi se zahtevalo, naj primanjkljaj, ki bo financiran z javno pomočjo, dejansko izhaja iz naloge javne storitve, dodeljene podjetju, kar naj bi bilo izpolnjeno v tem primeru.

259 Dodaja, da tožeča stranka s trditvijo, da je subvencija za leto 1998 nesorazmerna samo zato, ker ji družba Trasmediterránea konkurira s cenami, zamenjuje dve različni ravni analize, ki sta po eni strani vprašanje združljivosti subvencije za leto 1998 in po drugi strani vprašanje morebitnega komercialnega ravnanja družbe Trasmediterránea.

260 Vprašanje, ali je Trasmediterránea ravnala v nasprotju s pravili o konkurenci ali ne, zlasti ko je ponujala storitve po nižjih cenah od stroškov storitev na trgih, na katerih naj bi morebiti imela prevladujoč položaj, naj bi bilo samostojno vprašanje, ki bi ga bilo treba rešiti po ustrezni pravni poti. Tudi če bi bilo dokazano, da je Trasmediterránea ravnala v nasprotju s pravili o konkurenci, naj iz tega ne bi izhajalo, da se je to ravnanje financiralo s subvencijo za leto 1998, ki znaša samo 1,65 milijarde ESP, medtem ko je imela Trasmediterránea leta 1998 primanjkljaj v višini 2,5 milijarde ESP na vseh linijah, na katerih je leta 1998 opravljala prevoz na podlagi začasne ureditve.

b) Presoja Sodišča prve stopnje

261 Najprej je treba preučiti, ali so štirje očitki, ki jih navaja tožeča stranka v zvezi z neustreznostjo subvencije za leto 1998, utemeljeni.

262 Tožeča stranka s prvim očitkom Komisiji v bistvu očita, da ni preverila podatkov v poročilu neodvisnega izvedenca, na podlagi katerega je bila izračunana subvencija za leto 1998, čeprav naj bi bila po mnenju tožeče stranke nepristranskost tega izvedenca vprašljiva, ker so ga imenovali kanarski organi.

263 Takoj je treba poudariti, da tožeča stranka ne navaja nobene utemeljitve, ki bi lahko vzbudila resen dvom o pristranskosti avtorja zadevnega izvedenskega poročila. Nasprotno, poudariti je treba, da je v zadevnem poročilu znesek izdatkov, ki se lahko povrnejo družbi Trasmediterránea, določen na 1,652 milijarde ESP, družba pa je zaprosila za nadomestilo v višini 2,5 milijarde ESP. V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da ni nikakor dokazano, da je avtor poročila izkazal kakršno koli pristranskost v prid družbi Trasmediterránea. Ker je poleg tega Kraljevina Španija navedla, čemur tožeča stranka ni resno ugovarjala, da je ta imela kopijo zadevnega poročila, preden je vložila repliko v tej zadevi, ni treba odrediti pripravljalnega ukrepa, s katerim bi se zahtevalo, naj kanarski organi predložijo navedeno poročilo.

264 Tudi če dopustimo dejstvo, da je bila Komisija ne glede na kakršno koli pristranskost avtorja zadevnega poročila dolžna preveriti podatke v tem poročilu, je treba ugotoviti, da je v izpodbijani odločbi jasno navedeno, da je bila opravljena ocena za vsako povezavo, in so natančno opredeljene različne postavke, povezane z upoštevanimi stroški. Poleg tega tožeča stranka ne navaja nobene utemeljitve, na

podlagi katere bi bilo mogoče dvomiti o tem, da je Komisija dejansko podrobno preučila podlage, metodologijo in opravljene izračune za izdelavo navedenega poročila. V teh okoliščinah je očitek treba zavrniti kot neutemeljen.

265 Z drugim očitkom tožeča stranka izpodbija, da je dodatne stroške, izhajajoče iz opravljanja domnevne javne storitve, mogoče pravilno izračunati z upoštevanjem stroškov nekega gospodarskega subjekta namesto stroškov, ki jih je Trasmediterránea dejansko imela pri opravljanju zadevne storitve.

266 Ker gre za presojo zapletenih ekonomskih dejstev, ima Komisija široko diskrecijsko pravico glede ocene presežnih stroškov zadevne storitve. Iz tega sledi, da mora biti nadzor, za katerega je Sodišče prve stopnje pozvano, naj ga opravi glede presoje Komisije, omejen na preverjanje materialne točnosti dejstev in neobstoja očitne napake pri presoji (v zvezi s tem glej zgoraj v točki 216 navedeno sodbo FFSA in drugi proti Komisiji, točka 101).

267 V tem primeru je Komisija lahko razumno menila, da je uporaba objektivnih stroškov omogočala določitev zneska subvencije za leto 1998, ne da bi se bilo treba opreti na stroške, ki jih je navedla Trasmediterránea. Če bi bilo dokazano, da so bili objektivni stroški, ki jih je upoštevala Komisija, neprimerno visoki, bi presoja Komisije glede ustreznosti subvencije za leto 1998 lahko vključevala očitno napako. Vendar pa v tem primeru tožeča stranka niti ne dokaže niti ne trdi, da so bili uporabljeni objektivni stroški previsoki. V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da drugi očitek ni utemeljen.

268 S tretjim očitkom tožeča stranka očita Komisiji, da je sprejela samo načelo subvencije za opravljanje zadevnih storitev, kar naj bi pomenilo diskriminacijo med družbo Trasmediterránea in drugimi gospodarskimi subjekti.

269 Res je, da med strankami ni sporno, da so storitve, ki jih opravlja Trasmediterránea na podlagi začasne ureditve, določene tudi v odloku št. 113/1998, in da so najvišje tarife, ki jih zaračunava Trasmediterránea za opravljanje teh storitev, tudi tarife, ki so določene v odloku št. 113/1998. Prav tako je nesporno, da v odloku št. 113/1998 ni določena nobena subvencija za opravljanje storitev splošnega gospodarskega interesa, na katere se nanaša, ker se tarife, določene za opravljanje teh storitev, štejejo za zadostne za kritje z njimi povezanih stroškov. Vseeno pa iz tega ni mogoče sklepati, da je Komisija naredila očitno napako pri presoji, ko je sprejela samo načelo subvencije za leto 1998. Komisija je namreč lahko razumno menila, da tarife, določene v odloku št. 113/1998, niso zadostno krile stroškov, povezanih z opravljanjem storitve splošnega gospodarskega interesa, dodeljene družbi Trasmediterránea. V zvezi s tem je treba navesti, da tožeča stranka sama trdi, da so bile te tarife očitno nezadostne za financiranje storitev, določenih v odloku št. 113/1998.

270 V teh okoliščinah ni treba ugoditi predlogu tožeče stranke za predložitev različnih dokumentov, ki naj bi podprli njene trditve v zvezi z obveznostmi gospodarske javne službe, določenimi v odloku št. 113/1998, in veljavnimi tarifami za te storitve.

271 Poleg tega v nasprotju s trditvami tožeče stranke dejstvo, da je bila samo Trasmediterránea upravičena do subvencije za leto 1998, ne pomeni diskriminacije drugih gospodarskih subjektov. V skladu z ustaljeno sodno prakso diskriminacija namreč pomeni zlasti različno obravnavo primerljivih položajev v škodo nekaterih gospodarskih subjektov v primerjavi z drugimi, ne da bi bila ta razlika v obravnavi upravičena z obstojem pomembnih objektivnih razlik (sodbe Sodišča z dne 13. julija 1962 v združenih zadevah Klöckner-Werke in Hoesch proti Visoki oblasti, 17/61 in 20/61, Recueil, str. 615, 652; z dne 15. januarja 1985 v zadevi Finsider proti Komisiji, 250/83, Recueil, str. 131, točka 8, in z dne 26. septembra 2002 v zadevi Španija proti Komisiji, C-351/98, Recueil, str. I-8031, točka 57).

272 Tožeči stranki ni uspelo dokazati, da so bili drugi gospodarski subjekti, kot je Trasmediterránea, sposobni zagotoviti opravljanje storitev pomorske povezave med otoki kanarskega arhipelaga v skladu z zahtevami, določenimi z začasno ureditvijo. Niti ne dokaže, da je bila naloga opravljanja teh storitev dodeljena drugim gospodarskim subjektom, kot je Trasmediterránea. Nazadnje, ne dokaže, da so te storitve dejansko ponujali še drugi gospodarski subjekti, ne le Trasmediterránea.

273 Zato je treba ugotoviti, da je obstajala pomembna objektivna razlika med položajem družbe Trasmediterránea in položajem drugih gospodarskih subjektov in da je ta objektivna razlika zadostovala za utemeljitev, da samo Trasmediterránea prejme nadomestilo za storitve povezave med otoki kanarskega arhipelaga, ki jih je opravljala samo ta družba. Tretji očitek torej ni utemeljen.

274 S četrtim očitkom tožeča stranka v bistvu Komisiji očita njeno priznanje, da znesek subvencije za leto 1998 pokriva stroške, povezane z opravljanjem storitve splošnega gospodarskega interesa, medtem ko je bil s to subvencijo nadomeščen primanjkljaj iz poslovanja, povezan s tarifno politiko, ki je bila v nasprotju z določbami Pogodbe ES.

275 V zvezi s tem je treba najprej opozoriti, da tožeča stranka ne opredeljuje določb Pogodbe ES, ki naj bi jih domnevna tarifna politika kršila. Nato, če predpostavimo, da hoče tožeča stranka trditi, da je Trasmediterránea kršila člen 82 ES, je treba ugotoviti, da tožeča stranka navaja samo, da je Trasmediterránea znižala tarife na linijah, na katerih je bila konkurenca tožeči stranki, ne da bi kakor koli pojasnila razloge, zaradi katerih naj bi po njenem mnenju to ravnanje pomenilo zlorabo prevladujočega položaja. Nazadnje, tudi če predpostavimo, da zadevna tarifna politika pomeni zlorabo prevladujočega položaja, posledica te ugotovitve ne bi bila popolna neverodostojnost presoje Komisije iz izpodbijane odločbe, v skladu s katero je znesek subvencije za leto 1998 natančno sorazmeren z dodatnimi stroški javne službe in torej skladen s členom 86(2) ES. Ker je nesporno, da Trasmediterránea ni

dobila nadomestila za celotni primanjkljaj, povezan z opravljanjem storitev pomorske povezave na podlagi začasne ureditve, ampak je morala nositi del tega primanjkljaja v višini 850 milijonov ESP, ni mogoče izključiti, da je primanjkljaj, povezan z zadevno tarifno politiko, ostal v breme družbe Trasmediterránea, ne da bi bil kakor koli nadomeščen s subvencijo za leto 1998.

276 V teh okoliščinah ni treba ugoditi predlogu tožeče stranke, naj Sodišče prve stopnje Komisiji in družbi Trasmediterránea naloži predložitev dokumentov v zvezi s poslovnimi praksami te družbe na nekaterih linijah.

277 Iz zgoraj navedenega izhaja, da noben od štirih očitkov, ki jih navaja tožeča stranka v podporo petemu delu tega tožbenega razloga, ni utemeljen.

278 Nato je treba preučiti, ali je, kot trdi tožeča stranka, izpodbijana odločba nezadostno obrazložena, kar zadeva po eni strani konkretne podatke o stroških zadevnih linij, ki so se upoštevali pri oceni zneska subvencije za leto 1998 (glej točko 242 zgoraj), in po drugi strani razloge, zaradi katerih je Komisija menila, da bi uporaba pravil o državni pomoči ovirala izpolnjevanje naloge, dodeljene družbi Trasmediterránea (glej točko 243 zgoraj).

279 V zvezi z domnevnim neobstojem konkretnih podatkov o stroških zadevnih linij je dovolj navesti, da neprečiščena različica izpodbijane odločbe, kot je bila poslana Kraljevini Španiji in izvod katere ima tožeča stranka (glej točko 264 zgoraj), vsebuje podatke, v zvezi s katerimi se tožeča stranka pritožuje, da manjkajo v javno dostopni različici izpodbijane odločbe. V zvezi s tem izpodbijana odločba torej ni nezadostno obrazložena.

280 V zvezi z domnevno nezadostno obrazložitvijo glede vprašanja, ali bi pravila Skupnosti o državni pomoči ovirala izpolnjevanje naloge družbe Trasmediterránea, je treba poudariti, da je v izpodbijani odločbi jasno in nedvoumno navedeno razlogovanje, ki je Komisijo pripeljalo do ugotovitve, da bi uporaba teh pravil ovirala izpolnjevanje naloge, dodeljene družbi Trasmediterránea. V izpodbijani odločbi je namreč najprej navedeno, da mora Komisija za preveritev, ali je treba družbi Trasmediterránea izplačati nadomestilo zaradi stroškov, ki jih je morala nositi zaradi izpolnjevanja svoje naloge, preučiti, ali obstajajo drugi gospodarski subjekti, ki so ponujali podobne storitve, kot so bile dodeljene družbi Trasmediterránea. Nato je pojasnjeno, da leta 1998 ni noben drug gospodarski subjekt opravljal takih storitev v arhipelagu Kanarskih otokov. Nazadnje je navedeno, da je prejeta subvencija, ki je bila opredeljena kot državna pomoč, strogo sorazmerna z dodatnimi stroški, povezanimi z izpolnjevanjem zadevnih obveznosti gospodarske javne službe. Glede na te elemente je treba ugotoviti, da je v izpodbijani odločbi vsaj implicitno navedeno, da je bila subvencija za leto 1998, ki bi na podlagi pravil o državni pomoči morala biti prepovedana, nujna za zagotovitev opravljanja storitev, dodeljenih družbi Trasmediterránea na podlagi začasne ureditve. V zvezi s tem izpodbijana odločba torej ni nezadostno obrazložena.

281 Iz zgoraj navedenega izhaja, da tako kot prvih štirih delov tudi petega dela tega tožbenega razloga ni mogoče sprejeti. Zato je treba tožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

282 Glede na vse zgornje ugotovitve je treba tožbo v celoti zavrniti.

Predlogi v zvezi z dokaznimi predlogi

283 Tožeča stranka poleg predlogov, ki jih je vložila za ugotovitev natančnih dejstev, kot so bili preučeni zgoraj v okviru različnih tožbenih razlogov, vlaga tudi druge

predloge za predložitev dokumentov, ne da bi opredelila natančna dejstva, ki naj bi jih s temi ukrepi podprla. V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da ti predlogi niso odločilni za nadzor zakonitosti, ki ga mora opraviti sodišče Skupnosti. Zato je treba te predloge zavrniti.

Stroški

284 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Tožeča stranka ni uspela, zato se ji v skladu s predlogi Komisije naloži plačilo stroškov.

285 V skladu s členom 87(4), prvi odstavek, Poslovnika Kraljevina Španija nosi svoje stroške.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (drugi razširjeni senat)

razsodilo:

1. Tožba se zavrne.

2. **Tožeča stranka nosi svoje stroške in stroške, ki jih je priglasila Komisija.**

3. **Kraljevina Španija nosi svoje stroške.**

Pirrung Meij Forwood

Pelikánová Papasavvas

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 15. junija 2005.

Sodni tajnik Predsednik

H. Jung J. Pirrung

Stvarno kazalo

Pravni okvir ..... II - 2038

I – Določbe prava Skupnosti ..... II - 2038

A – Uredba (EGS) št. 3577/92 ..... II - 2038

B – Uredba (EGS) št. 659/1999 ..... II - 2039

C – Smernice Skupnosti o državni pomoči za pomorski promet ..... II - 2040

D – Sporočilo o storitvah splošnega gospodarskega interesa v Evropi ..... II - 2040

II – Določbe španskega prava ..... II - 2041

A – Kraljevi odlok št. 1876/78 ..... II - 2041

B – Kraljevi odlok št. 1466/1997 ..... II - 2045

C – Odlok št. 113/1998 ..... II - 2045

Dejansko stanje ..... II - 2046

I – Pogodba iz leta 1978 ..... II - 2046

II – Pritožbe tožeče stranke in predlog za primerne ukrepe v zvezi s pogodbo iz leta 1978 ..... II - 2048

III – Začasna ureditev za linije med otoki kanarskega arhipelaga ..... II - 2050

Izpodbijana odločba ..... II - 2051

Postopek ..... II - 2054

Predlogi strank ..... II - 2056

Dopustnost ..... II - 2057

I – Trditve strank ..... II - 2057

II – Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2060

Temelj ..... II - 2064

I – Subvenciji za leto 1997 in poravnavo ..... II - 2065

A – Tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev obveznosti obrazložitve ..... II - 2065

1. Trditve strank ..... II - 2065

2. Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2066

B – Tožbeni razlog, ki se nanaša na napake pri presoji pri uporabi člena 88 ES ..... II - 2068

1. Trditve strank ..... II - 2068

a) Prvi del ..... II - 2069

b) Drugi del ..... II - 2073

2. Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2076

a) Prvi del ..... II - 2076

b) Drugi del ..... II - 2078

II – Subvencija za leto 1998 ..... II - 2081

A – Tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 88 ES ..... II - 2081

1. Trditve strank ..... II - 2081

2. Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2086

B – Tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev člena 86(2) ES in kršitev obveznosti obrazložitve ..... II - 2089

1. Prvi del, ki se nanaša na neobstoj akta javnega organa ..... II - 2090

a) Trditve strank ..... II - 2090

b) Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2092

2. Drugi del, ki se nanaša na neobstoj natančne opredelitve obveznosti gospodarske javne službe ..... II - 2093

a) Trditve strank ..... II - 2093

b) Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2095

3. Tretji del, ki se nanaša na neobstoj prave potrebe po javni storitvi . II - 2097

a) Trditve strank ..... II - 2097

b) Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2100

4. Četrti del, ki se nanaša na neobstoj javnega razpisa in nezadostno obrazložitev ..... II - 2103

a) Trditve strank ..... II - 2103

b) Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2106

5. Peti del tožbenega razloga, ki se nanaša na neustreznost nadomestila za leto 1998 in nezadostno obrazložitev ..... II - 2106

a) Trditve strank ..... II - 2106

b) Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 2112

Predlogi v zvezi z dokaznimi predlogi ..... II - 2117

Stroški ..... II - 2118